5 (88

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 36 (8868)
ФЕВРАЛИИН 12
ЧЕТВЕРГ
1959 он
Сэн 20 мүнгэн.

Колхозуудай правлениин тоосоое эмхитэйгээр үнгэргэе

...эт орон дотороо үргэн дэлгэр ... коммунизм байгуулжа ... тухай КПСС-эй ээлжээтэ XXI съездын түүхэтэ тоггоолые, ... баталагдаһан долоон жэлэй ... ехэ түсэбые манай арад ... бэелүүлжэ захалба. Энэ гайхалтай үе сагта республикымнай ... байгаа тоосоото болон тоосоо... суглаануудай боложо ...

...лхозуудай ажахын 1958 оной ... бүхы талаһаань шэнжэлэн ... хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ... байгаа дутагдалнуудые элир... долоон жэлэй түүшын ... урид хүбилалта түйлаха ар... лоомжонуудаа тодорхойлхо гэхэ ... боложо байгаа суглаа... гол асуудалнь байха зэр... Энэ шухала хүдэлмэри Му... Иволгын, Курумканай ... эмхитэйгээр ябуулаг... ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэг...

...румканай аймагай Ленинэй нэ... колхозой правлени (түрүү... нүхэр Цыбиков) һаяхан ... хамтын суглаан болоо ... хэбэ. Энэ колхоз үнгэрэг... ажахыгаа эрид хүгжөө... гаран мянган хонитой бол... ашаар мүнгэн олзо дохо... миллион 700 үлүүтэй мянган ... хүргөөд, колхознигу... ажалта үдэр бүридэ 10 ... мүнгэ хубаагаа. Саашадаа ... малай ашаг шэмые улам дээ... эдлүүриин газарай 100 ... бүридэ хоёр зуун хонитой ... зорилго колхознигуд урдаа ... Артелиин мүнгэн олзо гол ... мал ажалһаа, илангаяа хонин ... ородог байна. Энэ колхоз ... жэлдэ ехэ олзо доход ... хүсэд биежэнэхэй ажа... болонхой. Тиимэһээ эндэхи ... хүдэлхэ үйлэдбэриинь ... онһоо мүнгөөр сэхэ түлэг... эхилээ. Мүн энэ аймагай Ка... Карл Марксын, Сталинай ... колхозууд олзо доход ... орууллжа, ажалта үдэртэ 7—8 ... хубаагаа.

...лгын аймагай олохон колхо... тоосоото суглаанууд боложо ... «Коммунизм» колхозой ... суглаан дээрэ тоосоото ... хэлэн түрүүлэгшэ нүхэр ... нүхэр үнгэрһэн жэлэй дүн... үргэн олон колхознигуудай ... тайлбарилан харуулжа, ... ажахыгаа эрид хүгжөөхэ ... боломжонуудаа элирүүлхэ ... Тиимэһээ суглаан дээрэ ... колхознигууд эдэбхитэйгээр ... байгша ондо гүрэндөө ... хиһоо хоёр дахин ехэ ... худалдаха, мүн бусад про... оруулһаар ехээр абаха гэжэ шии... Энэнь тухай манай газетын ... номерто бэшэгдэнэ.

...лгэшье энэ аймагай зарим ... суглаан бэлэдхэл муу... эмхи гурим һулатайгаар ... байна. Эндэхи Киро... нэрэмжэтэ колхоздо (түрүү... нүхэр Архинчеев) тоосоото ... аяар юһэн часаар гэгдэ... орой эхилээд, үүр сайтар ... Химэ суглааһаа ямар ... дээ, үнэхөөр гараашье... Артелиин ажахые энэ жэлдэ ... хүгжөөхын тула юу хэхэ ... ямар арга боломжонууд ... хүсэд хэлэгдээгүй бай... Тэрэшэлэн энэ аймагай Ста... нэрэмжэтэ колхозой хамтын ... правлениингээ хүдэлмэрие ... дээрэ сэгнэжэ, шэнэ ... һунгаа.

...шэбэрэй «Искра» колхоздо ... тоосоото суглаан дээрэ ... бригаданууд ажахын тоо... оруулһанай үрэ дүн согсо... Тиихэ зуураа бага гаргаша... продукци абаһан бри... ажалта үдэр бүридөө ... бусадынь 5—6 түүгээр ...

хубааһан байна. Артелиин гэшүүд түйлаһан зарим амжалтануудаараа зоригжожо, энэ жэлдэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ниитын зөөри, трактор, машинануудта нарин нягтаар хандаха, үлүү булүү гаргаша хэхэгүй, адуу малай ашаг шэмые, тэжээл, сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа үнэтэ дурадхалнуудые оруулаа. Тэдэнэр байгша ондо хоёр дахин ехэ мяха абаха гэжэ шиидээ.

Колхозуудай правлениин тоосоое эмхитэйгээр үнгэргэжэ, хамтын суглаанай шиидхэбэрине бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы колхознигуудые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ гэшэ тэндэхи партийна эхин организацинуудай нангин уялга мүн. Тиимэһээ олохон партийна эхин организацинууд правлениин тоосоото элидхэлые партийна суглаан, партбюро дээрэ урид хэлэлсэн зүбшэн хэлэдэг, хэрэгтэй заһабари оруулдаг заншалтай. Тиигээд жэлэй дүнгүүдээр агитаторнууд хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, тоосоото суглаанай болохо үдэр, сагые колхознигууда дуулгаад, тэдэниие суглаанда гэрэгдэнг эрэхые хүсэдэг. Мүн шалгалтын комиссиин хүдэлмэридэ эрэгтэй туһаламжа хүргэдэг байна. Ингэжэ урдшалан һайса бэлэдхэгдэһэн суглаан эмхитэйгээр, удха түгэлдэрөөр үнгэрнэ.

Колхозой ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тула һайн түрүүлэгшэ, дүй дүршэл ехэтэй, ниитын хэрэгтэ үнэн сэхээр хандадаг правлениин гэшүүд, бригадирнууд, фермые даагшад хэрэгтэй гэжэ партиин Центральна Комитет заадаг. Мүнөө үедэ парти, правительствын зүгһөө колхозно байгуулалтада угаа ехэ анхарал, тэдхэмжын тэгдэхэ байхада имагтал һула, муу хүтэлбэрилэгшэдтэй артелиин ажахы урагшаа ябахагүй, гээгдэлдэ байхань мэдээжэ. Ушар иимэһээ партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхозой партийна эхин организацинууд тоосоото-һунгалтын суглаанай үедэ гээгдэнги колхозуудай хүтэлбэрине бэхижүүлхэ тушаа эрид хэмжээ абаха уялгатай. Архинша, хамтын ажалда хариусалгагүйгөөр хандадаг, эдэбхи үүсхэл багатайгаар хүдэлдэг хүнүүдые колхозой хүтэлбэриһөө сүлөөлхэ саг ерээ.

Тоосоото суглаануудай үедэ манай колхозуудай гэшүүд ажахыгаа томодхохо, дүтынгөө артельнүүдтэй хамтарха эрилтэнүүдые табина. Энэнь олон ушарта тон зүб байха юм. Юуб гэхэдэ, томол ажахынууд хүсэ ехэтэй, газар дайдаяа, машина, техникэеэ зүбөөр эдлэхэ аргатай, гүүртэ, отарануудые зоотехническэ эрилтын ёһоор бэлдхэхэдэ зохид, барилгые үргэн далайсатайгаар ябуулха аргатай болохо байһанинь элитэ. Аймагуудай партийна организацинууд, советскэ эмхи зургаанууд колхознигуудай эдэ эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандажа, колхозуудые томодхохо тушаа зохихо хэмжээ абаха болоно.

Колхознигууд правлениингээ жэлэй тоосоое зүбшэн хэлэхэ зуураа гол анхараа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, колхозой продукциин өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха, энэ жэлэй малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ, хабарай тарилгада хаһа саг соонь бэлэдхэхэ асуудалнуудта хандуулха зэргэтэй. Эдэ бүгэдын хажуугаар байгша ондо нёдондонойхиһоо 1,5—2 дахин ехэ мяха абаха асуудалые илангаяа нарнаар хаража үзэхэ, арга боломжонуудые тодорхойлхо уялгатай.

Нүхэд колхознигууд! Тоосоото болон тоосоото-һунгалтын суглаанда эдэбхитэйгээр хабаадажа, шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, 1959 ондо артелиингээ ажахые эрид хүгжөөхэ арга боломжонуудые элирүүлэе.

Советскэ Союз Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондохи экономическа харилсаан үргэдхэгдэнэ

...хёр ороной экономическа, тех... харилсаа саашадаһаа үргэд... тухай хэлсээн СССР-эй правительствын болон Монголой Арадай ... правительствын хоо... Москвада болоод дүүрэбэ. ... газар элдүүрилгэдэ, ашагта ... бэдэрхэ хүдэлмэри... Монголой Арадай Республика Советскэ Союзай туһаламжа ... тухай хэлсээн февралиин ... СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ... нүхэр Н. С. Хрущев, ... Министрнүүдэй Соведэй

Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цеденбал хэлсээндэ гар табяа.

Нүхэд Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, СССР-эй министрнүүд П. Я. Антропов, А. А. Громыко болон бусад хүнүүд хэлсээндэ гар табилгын үедэ байлсаа.

* *

Совет-монгол хэлсээнэй болон хэлсээндэ гар табилгын амжалтатайгаар дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев февралиин 10-да Кремлиин Ехэ ордон соо сайлалга хээ. (ТАСС).

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ!

*

Бодото ажалаараа харюусана

КУРУМКАН. (Телефоноор абтаба). Аймагай бүхы колхозуудаар, эмхи зургаануудаар митингнүүд, суглаанууд болоно, КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын дүнгүүдые баяр баясхалантайгаар зүбшэн хэлсэжэ, шэнэ уялганууды абана.

Митинг, суглаанууд дээрэ үгэ хэлэгшэд партиин XXI съездын тоггоолые бүримүһэн дэмжэжэ, тэрэниие бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадабаряа гаргаха байһанаа мэдүүлбэ. Колхозой түрүүшүүл съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түйлаһан иилалтануудаа сонсохо.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон Чимит Батуева жэлэй эхинһээ хойшо 500 эхэ хонинһоо 300 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байһанаа мэдүүлээд, байгша ондо 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абажа түлжүүлхэб гэжэ хэлээ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Болотовагай отарынхид коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэжэ, энэ жэлдэ 370 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ байна.

Ингэжэ курумканайхид бодото ажалаараа партиингаа түүхэтэ съездын тоггоолдо харюусана.

Б. Лыгденов.

Шэнэ уялга абаба

ТУРУНТАЕВО. (Телефоноор абтаба). Прибайкальска аймагай Таловкын заводой барилгашад партиин XXI съездын дүүрэһэнтэй дашарамдуулан митинг эмхидхээ. Хабсаргагдамал түмэр бетон зүйлнүүдые бүтээн гаргаха энэ заводой олон хүдэлмэришэд митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, съездын баталһан шиидхэбэринүүдые бүримүһэн һайшааһан байна. Арматурщигуудай бригадын бригадир нүхэр Ездокимов митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ:

—Долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула предприяти бүхэнэй хүдэлмэришэд өөһэдынгөө арга боломжые дахин дахин хаража, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлхэ уялгатай. Түрэл партиингаа съездын хараалһан түсэбүүдые бэелүүлэлсэхын түлөө манай бригадын хүдэлмэришэд улам һайнаар ажаллаха гэжэ шиидэбэ.

Заводой барилгашад энэ жэлэйнгээ барилгын түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 1-дэ дүүргэхэ гэһэн уялга абаа.

И. Капустин.

* *

Бүри эршэтэйгээр ажаллахабди

Улан-Удын ПВЗ-дэ болоһон ажалшадай митингһээ

Улан-Удын Ленинэй ордено паровозо-вагонно заводто Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездын хүдэлмэриэ дүүргэһэндэ зорюулагдаһан митинг болобо. Хүдэлмэриин түрүүшын халаанай һүүлээр заводой паровозо-механическэ цехын томо байрын нэгэ пролёдые хүнүүд дүүрэн ээлбэ.

Тэдэнэр түрэл Коммунистическэ партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездын баталан абаһан коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ программые амжалтатайгаар бэелүүлхээр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлхын тулада суглараа.

Заводой коллектив съездын урда тээхишье мүрысөөндэ эршэтэй шангаар ажаллажа, оронойнгоо түмэр замай транспортын предприятинуудай дунда түрүү һуури эзэлһэн байна.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүдэлмэриин дүн тухай партиин Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр Шамсимухаметовэй хэлэн мэдээсэлые тэндэ суглаашад политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаа. Тэрэ хадаа партиин XXI съездын удхашанар болон тэрэнэй табиһан түйлай ехэ программа тухай тодорхойгоор тоотобо.

Түмэр замшадай профсоюзай Центральна комитедэй түлөөлэгшэ нүхэр Патеевтэ үгэ үгтэнэ. Нүхэр Патеев заводой коллективые 1958 оной IV кварталда ороной түмэр замай транспортын предприятинуудай дунда дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалха зуураа, Зам харилсаанай министерствын болон түмэр замшадай профсоюзай Центральна комитедэй дамжуулгын Улаан туг тэдэндэ барюулба.

Дамжуулгын энэ туг абаха зуураа заводой директор нүхэр Бутко иигэжэ мэдүүлнэ: «Оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые бэхижүүлхын тулада бүри ехэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллахабди. Абтаһан энэ туг удаан саг соо алдагданггүй бүхөөр барихдаха» гэжэ найдуулха заводойнгоо коллективэй үмэнэһөө үгэнэ. Долоон жэлэй түсэбөөр харааладагдаһан даабарине манай заводой зарим түрүү цехүүд, тусхайлан хэлэхэдэ булад шудхалгын цехынхид табан жэл соо дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табина. Иимэ жэшээ баримтанууд бусадшье цехүүдтэ

бии. Тэрэниие түйлаха айхабтар ехэ арга боломжотой гэжэшэди,—гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

—Мүнөө бүхы совет арадай хүсэл эрмэлзэлгэ коммунизм байгуулгын агуухэ программа бэелүүлгэдэ шэглүүлэгдэнхэй. Долоон жэлэй түсэбэй түрүүшын үдэрһөө эхилэн ажалшадай ажалай эдэбхи улам дээшэлжэ байна,—гэжэ паровоз хабсаралгын цехын начальник нүхэр Краснов хэлэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэрине һайшаан дэмжэһэн энэ цехын коллектив 1959 ондо түсэбһөө гадуур 3 паровоз бэлэн болгон ябуулха, 350 мянган түхэригэй материал болон электроэнерги алмаха, заһабарида ерэһэн паровозуудай ээлжээндэ байлгые 14 үдэрөөр хороохо гэһэн уялга абана.

Энэ цех съездын урда тээхи үдэрнүүдтэ шангаар хүдэлмэрилжэ, 1958 оной IV кварталда урда кварталайхиһаа үлүү 4 паровоз заһабарилгаһаа гаргаһан, ажалай бүтээсые 8 процентээр дээшэлүүлһэн байха юм.

Булад шудхалгын цехын хүдэлмэришэн Пананин трибунада гараба.

—Манай цех үнгэрэгшэ жэлэй IV кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Энэ хадаа Коммунистическэ партиингаа XXI съездэдэ манай бэлэг болоно. Долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилго бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ арга манда бии,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Удаань котельнэ цехын газаар түмэр отолгошо нүхэр Хакимов, вагон хабсаралгын цехын начальник нүхэр Поздняков гэгшэд үгэ хэлээ. Тэдэнэр өөһэдынгөө коллективүүдэй ажал хэрэгүүд тухай тоотохо зуураа саашадаа хэхэ ехэ хүдэлмэри тухайгаа хэлэһэн байна.

Митингдэ хабаадагшад КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэрине һайшаажа, 1959 оной түсэбые болзорһоонь урид—декабриин 25-да дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 2 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргаха, 8,5 мянган дурбэлжэн метр талмайтай байрын үрэнүүдые ашаглалгада оруулха, уралан нарижуулгын болон ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн, тэдэнһээ 3,4 миллионһоо доошо бэшэ түхэригэй алмалта хэхэ гэһэн уялга абаба.

Ц. Намдаков.

Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. С. Хрущев ГДР-тэ барилга хэхэдээ пластмасс хэрэглэдэг выставкэ хараа

Нүхэд Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. С. Хрущев СССР-эй арадай ажахын амжалтануудые харуулһан выставкэ орожо хараа. Тэдэнтэй хамта СССР-эй Госстройн түрүүлэгшэ В. А. Кучеренко ябалсаа. Тэдэнэр «барилга» гэжэ гаһаг соо Германиин Демократическа Республикада барилга хэхэдээ пластмасс хэрэглэлгын выставкэ хараһан байна.

Энэ выставкэ дээрэ ГДР-тэ барилга хэхэдээ пластмассаар бүтээгдэһэн элдэб янзын материалнуудые үргэнөөр хэрэглэдэг байдые харуулһан 30 гаран ехэ стендүүд габигдэнхэй.

ГДР-эй барилгын выставкын директор Вельгельм Майер, тэрэнэй орлогшо Ганс Гротеволь, СССР-эй арадай ажахын амжалтануудые харуулһан выставкын «барилга» гэжэ таһагай управлениин начальник Л. М. Новицкий, наукын талаар тэрэнэй орлогшо П. П. Жданов байрын гэрнүүд болон элдэб байшангуудай барилгада пластмасс үргэнөөр хэрэглэгдэдэг тухай КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүдтэ хөөрэжэ үгөө.

Нүхэр Н. С. Хрущев выставкын хүдэлмэрилэгшэдтэ баясхалан хүргөөд, ехэ амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсэһэн байна.

Ф. Р Козлов, А. И. Микоян, Н. С. Хрущев шэнэ янзын мебельнүүдэй выставкэ хараба

Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. С. Хрущев шэнэ түхэлэй мебельнүүдэй выставкые февралиин 10-да хараба. СССР-эй Госстройн түрүүлэгшэ В. А. Кучеренко тэдэнтэй суг ябалсаа.

РСФСР-эй, Украинын, Белоруссиин, Грузиин, Азербайджанай, Литвагай, Латвиин, Армениин, Эстониин проект табигшадай зохёоһон багашаг хэмжээнэй байрын гэрнүүдтэ хэрэглэгдэхэ 76 янзын элдэб мебель эндэ табигданхай.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүд тэндэ шэнэ янзын мебельнүүдэй табигдаһан байрын гэрнүүдые хараа. Тэдэнэр гурбан таһалгатай хоёр, нэгэ таһалгатай байрын гэрнүүдтэ орожо хараһан байна. СССР-эй Госстройн түрүүлэгшын орлогшо Ф. Д. Варакcин, выставкын директор С. И. Лебединский, архитекторнууд, уран зурааша, мебелиин конструкторнууд парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ тайлбарилжа үгэһэн байна.

Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян болон Н. С. Хрущев хэдэ хэдэн ажахалта хэһэн, мебельнэ промышленностиин проект зохёодог хүдэлмэрилэгшэдтэ һанамжануудаа хэлэһэн байна. (ТАСС).

СОВЕТСКЭ СИБИРЬТЭ

ЗАБАЙКАЛИИН ТАЛАДА МАЛ ШАХАН ТАРГАЛУУЛХА БАЗАНУУД ЭМХИДХЭГДЭНЭ

Чита. Областиин эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудаар гахай шахан таргалуулха эмхидхэгдэнэ. Энээнэй тула мал үүсэлдэг газарнуудай, тоһо, һүнэй заводуудай, мелькомбинат, столовонуудай үлэгдэһэн хэрэглэгдэнэ. Мүнөө хэдэн мянгаад гахай шахагдажа байна.

Тэрээнһээ гадна мяханай комбинадууд колхозник, хүдэлмэришэд, алба хаагшадһаа тугал, бурууннуудые худалдан абажа, бэлшээридэ табижа таргалуулна. Энэ хэрэгые тусгаар байгуулагдаһан базанууд эрхилнэ. Эдэ базанууд областиин үйлэдбэридэ зүгтэ үргэн ехэ бэлшээри, тэндэнь далаалгадажа үгтэһэн, тэндэнь дулаалагдаһан далнууд барилгадаһан, тэжээл бэлэдхэгдэһэн байна.

РУБЦОВСКО РАЙОНОЙ ХОНИШОДОЙ ТҮСЭБ

Алтайн хизаарай Рубцовско районой «Страна Советов» колхозой хонишод хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри хизаар соогоо түрүүлэн эрхилһэн байха юм. Тэдэнэр нарин ноохойтой алтайн үүлтэрэй хонидые бии болгожо, хизааарай колхозуудта нимэ

үүлтэрэй 40 гаран мянган хонидые худалдаһан байна.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэд хонишод хурьгадай нооһо дээшэлүүлхэ тушаа ехэхэн анхарала хандуулна. Түрүү хонишодой дүй дүршэл хэрэглэжэ, хонид үбэлдөө хурьгалуулагдадаг болоо. Үбэл гараһан хурьгад жэлэй дүүрэтэр 36-40 килограмм шэнгүүртэй болодог байна. Энэнь орой хабартаа абтаһан хурьгадһаа 12-15 килограммаар үлүү болоно. Тэрээнһээ гадна үбэлэй хурьгадай нооһониншье һайн нарнаар, ехэ болохо, колхоз жэл бүри 200 центнер нооһо нэмэжэ абана.

Хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэрин саашадаа үргэлжэлүүлжэ, долоон жэлэй эсэстэ хонидойнгоо амидын шэнгүүрые дунда зэргээр 70 килограммда хүргэхэ зорилго эндэхи хонишод урдаа табина.

«Страна Советов» колхозойхид энэ жэлдэ хонин ажахыһаа 5 миллион түхэриг олзо доход абаха гэжэ шиидээ. Энэнь 1952 онойхитой сасуулбал 2 дахин ехэ болоно.

ШУБУУШАД АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ЭЛИРҮҮЛНЭ

БАРНАУЛ. Хизаар соогоо түрүү зэргэдэ тоологдодог

Щербалихинска районой шубуушадай семинар эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. Тус райондо эндэб ургамалнуудаар баян 4,5 мянган дүрбэлжэн километр талмайтай нуур, сөөрэмүүд бии. Эндэ жэлдээ миллион нугаһа барижа, жэл бүри 15-20 мянган центнер шубуунай үнэгүй мяха абажа болохо гэжэ шубуушад тоолоно.

Хүдөө ажахын олохон артельнүүд энэ жэлдэ 10—10 мянган нугаһа шахаха гэжэ шиидэээд, мүнөө үнаһай шубуудай шэнэ фермэнүүдые эмхидхэжэ эхилээ. Үбэлдөө шубуудай байха байрануудые, нуур, сөөрэмэй хажууда зунай байрануудые барижа эхилээ.

Семинарта хабаадагшад Алтайн совнархозой болон хизаарай нютагай промышленностиин предприятинуудаар шубуудай автоуһалуури, хэлимог тэжээл хэхэ тэхэрэлэгые бэлдхэхэ хэрэгтэй бусад зэр зэмсэгүүдые гаргадаг болохо, Барнаулай мяханай комбинадые үргэдхэхэ гэһэн дурадхалнуудые оруулба.

ХҮГЖЭМТЭ КОМЕДИИН ТЕАТР

НОВОСИБИРСК. «Вольный ветер» гэжэ И. Дунаевскиин бэшэһэн зүжэг наада табижа, эндэ хүгжэмтэ комедиин театр (Новосибирскдэ 6-дахи театр нээгдэбэ). Зүжэгтэ артистнуудһаа гадна Новосибирскэ консерваториин студентнэр—урдань уран һайханай самодеятельностьда хабаадагшад наадаба.

БУХТАРМИНСКА ГИДРОБАРИЛГАШАДАЙ БААТАРШАЛГА

УСТЬ - КАМЕНОГОРСК. Бухтарминска ГЭС баригшад энэ үбэл ехэхэн бэрхэшээлнүүдтэй ушарна. Станциин гол барилгануудай хэгдэжэ байһан газарта ехэ хүйтэн, үдэр һүнигүй һалхин болоно. Гэбэшье, эндэхи барилгашад эдэ бэрхэшээлнүүдые сухарагүй. КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүдэлмэрижэ байха үдэрнүүдтэ тэдэнэр хэдэн шухала, шухала хүдэлмэри хэжэ дүүргээ. Василий Щукин, Сергей Суборин гэгшэдэй бригадын монтажникууд богонихон болзорто бетон шэлэн дэбдэжэ 3 кран сугдуулан бодхообо. Энэ хүдэлмэри урдань зунай сагта 1,5 һарын туршада хэгдэдэг байһан юм. Харин тиихэдэ барилгашадай түрүү коллективүүд партиин XXI съездын хүндэлэлдэ мүрысөөндэ оролсожо, үбэлэй зүдэр хүндэ сагта энэ хүдэлмэреэ 20 үдэртэ дүүргэбэ.

(ТАСС).

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудта нэгэн хүн шэнгеэр бултадаа дуугаа үгэе!

* * *

Суута горняк

Нюдэ сабшама эгсэ хадын орой дээрэ тодхогдоhон арха барха томо түхеэрэлгэнүүд, оньhото олон машинануудай замхашагүй абяан ойро тойронхиие суурятуулан зэдэлнэ. Эндэ ажабайдалай, ажал хүдэлмэриин баатар хүсөөр бурьялан бусалан байhаниинь түрүүшын харасаhаа мэдэгдэнэ.

Хадын оройе тайража, хэдэн арбаад метрээр hабтар болгоhые тухайлбашье, энэ хүдэлмэриин хэмжүүрые тухайлхань тон бэрхэтэй байба. 10—20 метр зузаанаар, хэдэ дахин табсантуулан малтагдажа байгаа хадые үрэмдэдэг хэдэн олон станогуудай сохисо бүхэн манай орон дотор бурьялжа байгша габьяата ажалай габшагай сохисотой нэгэдэн суурятажа дуулдана. Орой дээрээ Улаан туг надхуулhан нэгэ станогые харахада, тэндэ ажалдаа шалгарагшадай хүдэлдэг байhаниинь тухайлагдана.

—Тэрээ тэрэ, харана бэзэт, Улаан тугай намилзажа байхые. Тэрэл даа, манайшни руднигай түрүү машинистын—энэ хадые малтажа эхилhэн хоёрдохи дабхарhаа захалаад, таhалгаряагүйгөөр наймадахидань хүрэтэр малталсажа байгаа Василий Шульгинай үрэмдэлгын станок,—гээд руднигай горно участогай начальник нүхэр Калашников хургаараа заажа харуулна. Хадын эрмэг дугысан, Василий Шульгинай дэргэдэ ошоходомнай. руднигай партийна организациин секретарь, халаанай мастер, мүн инженер Александр Итыгилович Ихыныров ерээд, тон шухала юумэ зүбшэлhэн хэбэртэй хөөрэлдэжэ байба.

Мэндэсэ андалдаhанай hүүлээр:

—Ямар шэнэ hонинтой байнабта? гэжэ асуухада:

—Манайш хүдэлмэридэ hонин юумэн үдэр бүриил гаража байдаг юм аабза. Мүнөөшье Василий Григорьевич нэгэ hонин юумэ дурадхаад, бидэнээ бодолгото болгожорхёод байна,—гэжэ нүхэр Ихыныров баяртайгаар хэлээд, Василий Григорьевичтай танилсуулба.

Харахада дундуурхан бэетэй, ехэ hонор, шуран, ухаансар янзын хүн ехэл ханалгатайгаар нэгэ үе часыгаа, нэгэ үе станогойнгоо штангын сохисые шагнаархан хаража байба. Энэмнай үйлэдбэреэ оньhожоруулха ээлжээтэ hанамжаяа Василий Григорьевичын туршажа байhан үень тудалдаа.

Руднигай гол үйлэдбэри—руда малталга юм. Тиимэhээ станогуудай түргэнөөр үрэмдөөд байбал — руда ехээр абтаха болоно. Энээниие хараада абажа. машинист Шульгин станогой бүтэсые бүри дээшэлүүлхын, дэмы сагаа гээхэгүйн тула тон ехэ оролдолго гаргадаг.

— Василий Григорьевич дарүу зантай хүн. Һанаhанаа туршажа тодорхойлоогүйдөө дэмы дэмы гүйдэггүй, саг, хүсэн хэды шэнээн арьбалагдаха байнаб гэжэ тэб байса тооложо гаргаад, hүүлээрнь дурадхал оруулжа, бэелүүлдэг заншалтай,—гэжэ сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь хөөрэнэ.

Урдань газар үрэмдэдэг станогой штангын үрэмые гараараа hэлгэхэнь тон хүшэр, аюултайшье байдаг байгаа. 1957 ондо Василий Шульгин энээниие оньhон аргаар hэлгэн шүрэблэхэ дурадхал оруулжа, бэелүүлээ hэн. Энэнь гараараа хүсэлэн шүрэблэхэhөө 15 процент үлүү түргэн байхаhаа гадна, найдамтай бүхөөр татагдадаг болоо бэлэй. Энэ дурадхалаа бүхы руднигта нэбтэрүүлhэнэйнгээ түлөө СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын металлургическа промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда соносхогдоhон конкурсдо шалгаржа, «Үнгэтэ металлургиин хүдэлмэришэдэй социалистическэ мүрысөөндэ шалгарагша» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаhан юм. Теэд Василий Григорьевич туйлаhан тэдыгээрээ hанаагаа амардаггүй хүн. Жэшээлхэдэ, станогой штангын сохисые хүндэ болгожо, үрэмдэлгые түргэдхэлгөөр горьтой амжалта туйлаа. Штанг үргэдэг аргамжа, механизмуудай хүсэ тооложо гаргаhанайнгаа удаа штангда ашаа нэмэн үгэхэдэ болохо гэжэ баталаад, өөрынгөө станок дээрэ бэелүүлээ. Энээнэй ашаар машинистнууд халаанайнгаа нормые 150—170, заримдаа 200 процент хүрэтэр дүүргэдэг болоо hэн.

—Удаань запас руда ехээр суглуулхын түлөө тэмсэдэг байhанаа, hүүлээрнь hанаа амар, алишье сагта хэрэгтэй рудагаар фабрикые хангажа шададаг болообди,—гэжэ нүхэр М. Н. Калашников хөөрэнэ.

* * *

Үдэрэй 4 саг 30 минутада халаанай хүдэлмэри дүүрэжэ, хүдэлмэришэд гэр гэртээ бусахаяа сугларба. Теэд тэдэнэй дунда Василий Шульгин харагдабагүй.

—Василий Григорьевич бусашоо гээшэ аал?—гэжэ нэгэ машинистhаа асуубабди. Тэрэ хүн бага зэргэ миhэд гээд:

— Тэрэшни сагhаа урид бусахагүй байха. 6 сагта автобусоор бусадаг. Мүнөө станогойнгоо хажуудa гү, али оньhото цех соо электрогагнуури хэжэ, үгы hаа ямар нэгэн расчет табижа байгаа ёhотой,—гээд харюусаба.

Үнэндөөшье Василий Григорьевич газар үрэмдэлгэ түргэдхэхэ оньhожоруулга хэхэ гэhэн hанамжаяа hаядаа бэелүүлхэ расчет табижа hаатаhан байгаа. Энээхэн үедэ станогуудай, экскаваторнуудай абяанууд замхажа, сүлөө болоод, халаан соогоо хаража тэмдэглэhэн баримтануудhаа согсолол хэхэдэнь аятай болодог байба. Хон жэн байhаншье hаа, хажуудань тулажа ошоторнай Василий Григорьевич толгойгоошье үргэнгүй, тэбхэр улаан гадартай блокнот соогоо элдэбын зурагуудые, тоонуудые бэшэжэ hууба.

—Хэрбээ станогой штангын сохисые хүндэ болгожо, үрэмдэлгые нилээд түргэдхэhэн hаа, мүнөө сохисынь тоос олошоруулжа, хүдэлмэреэ улам түргэдхэхэ байна,—гээд Василий Григорьевич hанаhан дурадхалаа бидэнтэй хамта зүбшэхэ мэтээр, урдаhаамнай урин аад, хёрхоор хараад байба.

—Энээнhээ урда жэшээлхэдээ...—гээд карандаш абажа, саарhан дээгүүр зураглан байгаад, Василий Григорьевич иигэжэ хэлэбэ: хэрбээ мүнөө станогой штанг минута соо 54 сохидог байбалнь, тэрэниие 56 дахин сохидог болгохоор. Тиихэдээ оройдоо хоёрхон сохисо нэмэнэ гээшэ ааб даа. Теэд 6 часай халаан соо 720 сохисо нэмэхэ болоно бшуу. Сохисо болгон 2 миллиметр газар тогдолдог байбал, халаан соо 1 метр 44 сантиметр үлүү үрэмдэгдэхэ болоно гээшэ. Тиихэдэ баталагдаhан нормын 25 процент энээхэн 2 сохисын нэмэhэнhээ абтаха байна. Энээнэй аша туhые өөhэдөө тухайлна бэзэт,—гэжэ даруухаанаар хэлээд, Василий Григорьевич хөөрөөгөө дүүргэжэрхибэ.

* * *

Үглөөдэрнь амаралтын үдэр Василий Григорьевичын гэр бүлэтэйнь золгожо хөөрэлдөөбди. Уужам hаруул таhалгануud соо гэр доторой хэрэгсэлнүүд тон зохидхоноор, байра байрадаа табяатай. Эндэ оролдосотойшье, ураншье хүнэй гар харагдана. Эсэгэдээл адли даруу, урихан зантай хоёр басагадай эгэшэнь ха, столой саана томоотойхон «Букварь» хаража hуухые харахада, Василий Григорьевичын расчет табижа hууhантай адлирхуу мэтэ обёорогдобо.

Углуудань табигдаhан жабдан соо номууд, илангаяа техническэ литература олон. Василий Григорьевич мэргэжэлээ теоретическэ талаарнь дээшэлүүлхэhээ гадна, hаянай гурбадахи мэргэжэлтэй электрогагнуурша болохоёо бэлдэжэ байгаа юм.

В. Г. Шульгинай намтар тухай хэлэхэдэ, 1923 ондо түрөөд, хоёртой болоод байхадань эсэгэнь үйлэдбэридэ гаража хүдэлhэн байгаа. 7 класс дүүргэмсээрээ ФЗО-до орожо, слесариин мэргэжэл абажа гараhан юм. 1942 ондо манай орондо тон аюултай сагай тохёолдоод байхада, Василий Григорьевич Советскэ Армиин зэргэдэ жагсажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаа. Орон нютагаа фашистска булимтарагшадhаа аршалхын тула баатар габьяатайгаар тэмсэhэнэйнгээ түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зүгhөө «Алдар» орденоор, «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Германиие илаhанай түлөө» медаляар шагнагдаhан, командованиин хэдэн олон магтаалнуудта хүртэhэн байгаа.

1947 ондо сэрэгэй албанhаа бусамсаараа Василий Григорьевич Зэдын комбинадай молибден малтадаг Первомайска руднигай газар үрэмдэлгын станогой машинистын hурагшаар хүдэлжэ эхилhэн юм. Уданшьегүй өөрөө машинист болоо бэлэй.

—Василий ехэ hанаамгай, юумэ бүхэниие мэдэхэ хүсэлэнтэй, нүхэдтөө туhалхые оролдожо ябадаг, hайн сэдьхэлтэй хүн даа,— гэжэ тэрэниие өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаhан үнинэй машинист нүхэр Назаров хөөрэнэ. Мүнөө хэнэй станок муугаар хүдэлнэб, ямар бэрхэшээл тохёолдоноб—Василий хододоо туhалдаг, hургадаг юм. Һургажа гаргаhан 5—6 машинистын хоёрынь руднигта hайнаар хүдэлнэ. Зариманиинь Баянголой руднигта ошонхой.

Энэ рудник гурбан жэлэй саада тээ «БС-1» маркын шэнэ станок асараад, хүдэлгэнгүй орхижорхиhон байгаа. Хэрэглэхэшье хүн олдоогүй ха. Нэгэтэ Василий Григорьевич тэрэ станогые ашаглаха гэжэ бодоод, дутагдалнуудыень элирүүлhэнэй hүүлээр, руднигай начальнигта орожо: «БС-1» станогые хүдэлгэхэмни» гэбэ ха.

Бүхэли 2 hарын туршада тэрэ станогые заhабарилжа, хүдэлхэ болгоhон юм. Тиихэдэл одоо «энэ минии станок болог» гэжэ хэлээ бэлэй. Тиихэдэ «шоодобори» байhан станок дээрэ мүнөө Улаан туг намилзажа байдаг болонхой.

Василий Григорьевич Шульгиниие хаанашье, ямаршье харюусалгатай хүдэлмэридэ эльгээхэдэ найдабариие харюулдаг хүн. Энээниие гэршэлхэ нэгэ иимэ үшар тухай Зэдын комбинадай техническэ-үйлэдбэриин таhагай начальник нүхэр Г. Б. Баиров хөөрэбэ:—Комбинадай үйлэдбэриин цехүүд болон городые электроэнергеэр хангадаг Баянголой ТЭС нүүрhээр дуталдажа захалба. Энээниие зайсуулхын тула нүүрhэнэй шахтые бүри түргөөр бүхэлхэ, саашадань малтаха шухала болоо. Теэд бүхэлэлгын модо оруулхада тон ехэ саг үнгэрдэг, хүшэ хүрэгдэдэггүй байгаа. 30 гаран метр зузаан шахтын үhээ 80 сантиметр үргэнөөр нүхэлөө hаа, модо оруулха хүдэлмэри 3—4 дахин түргэдхэхэ гэжэ элирүүлэгдэбэшье, тэрээниие хэхэ хүн олдобогүй. Энээнэй шухала удхашанарые ойлгоhон Василий Григорьевич «туршаhуул даа» гэжэ зүбшөөлөө үгөө hэн.

—Теэд 40 сантиметр үргэнөөр үрэмдэхэ станогоор 80 сантиметр үргэн нүхэ үрэмдэхэ тухай шэбшэн бодожо ябабашье, түрүүшээр яашье hанажа ядаа бэлэйб,—гэжэ мүнөө тэрэ хөөрэнэ. Хоёр үдэрэй туршада арайхан гэжэ 8 метр үрэмдөөд байхадаа hанаа ороод, үрэмэй үзүүртэ булад шэрээжэ, хоёр дахин үргэн болгоод, сохюулжа эхилээ hэм. Түрүүшын расчет яаралтай сагта табигдаhан тула үшөөл ехэ үрэ үгөөгүй. Гэбэшье саашадаа 2 часай туршада бүри оньhожоруулжа шадаад, 2 час хахад соо 8 метр үрэмдөө бэлэйб. Үглөөдэрнь 30 гаран метр зузаан хадые hэтэ үрэмдэжэ, баянголойхидой ажалые түргэдхөө hэм,—гэжэ хөөрэнэ.

Үнэндөөшье баянголойхид шахта соо модо оруулха хүдэлмэри 3—4 дахин түргэдхэжэ, электроэнерги hаадгүйгөөр үгэдэг болонхой.

Василий Григорьевич эрхим хүдэлмэришэн, түрүү уралан нарижуулагша байхаhаа гадна, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Руднигай партийна организациин бюро тэрэниие агитатораар томилонхой. Нүхэр Шульгин сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө КПСС-эй XXI съездын материалнуудые газетэ дээрэhээ уншажа, ойлгуулжа байхыень руднигай быткомбинат соо ходо харахат.

Кяхтын 747-дохи hунгуулиин округhоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ үедэ Зэдын комбинадай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд түрүү машинист Василий Григорьевич Шульгинай нэрые нэрлээ. Нүхэр В. Г. Шульгин гүрэн түрын хэрэгые хүтэлэлсэхэдөө зон нүхэдэйнгөө этигэл найдабариие харюулжа шадаха гэжэ лаб найдамаар.

Д. АЮШЕЕВ.

Арадай эрхим хүбүүн В. Г. Шульгиниие Россиин Федерациин Верховно Соведэй депутат болгон hунгая!

* * *

Һунгагшадтаяа уулзаба

Һая Мухаршэбэрэй аймагай Культурын байшан соо hунгагшад олоороо сугларжа, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Цыпилма Аюшеевна Аюшеевватай уулзаба.

Уулзалга дээрэ этигэмжэтэ нюурнууд—«Коммунизм» колхозой зоотехник нүхэр Гаськов, аймагай «Вперед» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ нүхэр М. Фалилеев, аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын директор нүхэр Фомин, аймагай аптекые даагша нүхэр Иванова болон бусад үгэ хэлэжэ, нүхэр Аюшеевае hунгагшадтай танилсуулба. Һунгагшадай зүгhөө депутадта кандидат нүхэр Аюшеевада захяануудороhон байна. **Зураг дээрэ:** РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Ц. А. Аюшеева үгэ хэлэжэ байна.

А. Сельверовэй фото.

Һунгагшадай захяа

ХЭРЭН. **(Телефоноор абтаба).** РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудтай уулзалгада зорюулагдаhан суглаан Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхоной Культурын байшанда hаяхан болоо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Дубровскиин этигэмжэтэ нюур болохо нүхэр Пантелеев суглаа нээбэ. Аймагай культурын таhагые даагша нүхэр Цыбенов суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлээ:

—Нүхэр Дубровскиие үнинэй hайн мэдэхэб. Депутадта кандидат нүхэр Дубровский республикын Хүдөө ажахын министерстводэ, мүн КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретаряар ажаллажа байхадаашье ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг байhанаа гэршэлэн харуулба. Василий Иванович арад зонтой нягта барисаатайгаар лаха зуураа, юрын хүнэй байдалые саг үргэлжэ шэн[...] харадаг.

Хэрэн тосхоной хэлхсэ хо[...]ной контородо ажалладаг Попова, Калининай нэрэмжэтэ [...]хозой агроном нүхэр Неугод[...] промкомбинадай хүдэлмэри[...] нүхэр Ламина, Хэрэнэй дунда [...]гуулиин багша нүхэр Демина, бусад суглаан дээрэ үгэ хэлэжэ [...]путадуудта кандидадуудаар [...]жүүлэгдэhэн хүнүүдтэ арад [...] үмэнэhөө захяа заабари үгэhэн[...]на.

Депутадта кандидадууд Дубровский, Иванов гэгшэд үг[...]лэхэ зуураа, арадайнгаа этигэл [...]дабариие харюулхын түлөө шадалаа гамнангүйгөөр ажа[...]хаар бэлэн байhанаа мэдүүлээ.

Д. Балда[...]

Үнэн сэдьхэлhээ хөөрэлдэбэ

Цакирай Культурын байшан соо хүн зон олоороо сугларанхай. Эндэ hунгагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Василий Григорьевич Шульгинтай уулзахаяа сугларhан байба.

Этигэмжэтэ нюур КПСС-эй айкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша Нимаев hунгагшадай суглаае нээжэ, манай орон дотор боложо байгаа гайхамшагта шухала событинууд тухай — КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд болон РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болохоёо байгаа hунгалта, өөhэдынгөө дэбжүүлhэн депутадта кандидат нүхэр В. Г. Шульгинай ажал-ябуулга тухай сугларагшадта тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлээрнь аймсоведэй гүйсэдкомой финансын таhагые даагша нүхэр Мангутов үгэ абажа, нүхэр В. Г. Шульгин хадаа өөрынгөө үнэн сэхэ ажалаар арад зондоо хүндэтэй болоhон, манай этигэл найдабариие хүсэд дүүргэхэ хүн гэжэ хэлээ. Тиимэhээ таанад hунгагшадые мартын 1-дэ бүгэдөөрөө нэгэн хүн шэнгеэр коммунистнуудай болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхыетнай уряалнаб гэжэ хэлэбэ.

Мүн энэ суглаан дээрэ ВЛКСМ-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэ Фролова, дунда hургуулиин директор Лаврентьев, аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Баирова болон бусад үгэ хэлэбэ. Һүүлээрнь РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат В. Г. Шульгин үгэ абаба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар намайе дэбжүүлжэ, ехэ этигэл найдабари намда үзүүлhэнэйтнай түлөө та бүгэдэ бүхы hунгагшадта баяр баясхалан үнэн зүрхэнhөө хүргэнэб. Надай этигэл найдабариие, арадай үмэнэ түрэл партиингаа биhан асари ехэ зорилгонуудые дото дээрэнь дүүргэхын түлөө шадалаа гамнангүй хүдэлхэб,— В. Г. Шульгин хэлэбэ. Саашань нүхэр Шульгин өөрынгөө на[...] тухай, hаяхан боложо дүүрэhэн [...]тиин XXI съездын түүхэтэ шии[...]бэринүүд тухай тодорхойгоор [...]рэжэ үгэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй [...]путадта кандидат В. Г. Шуль[...]тай hунгагшадай уулзалгада зор[...]лагдаhан суглаанууд мүн Лени[...] нэрэмжэтэ, «Родина» колхозууд[...] боложо үнгэрбэ. Тэндэ hунга[...] кандидадтаяа үнэн сэдьхэлhээ [...]рэлдөө.

Манай корр[...]

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

РСФСР-эй, БурАССР-эй Верховно Соведүүдэй болон нютагай Соведүүдэй hунгалтануудта бэлдэхэ талаар Прибайкальска аймагта эмхидхэлэй-техническэ зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ гэжэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэнэ. Һунгуулиин округууд болон участогууд болзор соогоо байгуулагдаа. Хүдөөгэй округуудай болон участогуудай комиссинууд эмхидхэгдээ. Һунгагшадай списогууд табигдажа, олон зоной хараха газарта үлгэгдөө.

Гэхэтэй хамта, Прибайкальска аймагта hунгалтада бэлдэхэ хэрэгтэ горьтойхон дутагдалнууд дайралдана, hунгалта тухай Дүримые эбдэхэ ябадал тохёолдоно.

Өөhэдынгөө уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэнь аймагай Соведэй гүйсэдком hунгуулиин комиссинуудта бодото туhаламжа үзүүлнэгүй, заабари зүбшөөл үгэнэгүй. Иимэ ушарhаа hунгуулиин нэгэшье комисси ажаллажа эхилээдүй байhаар.

Һунгуулиин участогууд болон агитпунктнуудай байха гэр байранууд гоёогдон шэмэглэгдээгүй. Һунгуули тушаа ном дэбтэрнүүд болон харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр хангагдаагүй, гаршагынь хэгдээгүй, справка үгэхэ, консультаци хэхэ газарнууд бэлдэгдээгүй.

Һунгалтада бэлдэхэ хүдэлмэриие аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таhаг толгойтой, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хэнэгүй, хүдэлмэриингөө тодорхой түсэб табяагүй байhаар. 24 киноустановконуудай 16-ниинь кинобудкануud болон пеэшэнүүдэйнь эбдэрhэн дээрэhээ хүдэлнэгүй.

Партиин XXI съездын, РСФСР-эй, БурАССР-эй Верховно Советүүдэй, нютагай Соведүүдэй hунгалтын хүндэлэлдэ ажалшадай дунда дэлгэрhэн ажалай болон политическэ дэбжэлтые аймагай Соведэй гүйсэдком хангалтагүйгөөр хэрэглэнэ, үйлэдбэриин түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ, колхозуудта малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхэ, хабарай таригада бэлдэлгэдэ тэдэниие элсүүлнэгүй. Энэ жэлэй январь hарада аймагай колхозууд hү hаалгаяа нёдондонойхидо орходоо доошолуулаа. Хэрбээ 1958 оной январь hарада үнеэн бүриhөө 104 литр hүн hаагдаhан байгаа hаа, энэ жэлэй январь hарада миил 89 литр hүн hаагдаа.

Иимэ дутагдалнууд юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, аймагай Соведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Н. Е. Хорун) колхозууд болон сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомой ажал ябуулгые муугаар хүтэлбэрилнэ, хүдэлмэридэнь тодорхой туhаламжа үзүүлнэгүй.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ **тогтоогоо** гэбэл:

1. Һунгалтада бэлдэхэ хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнуудай, зарим ушарта hунгалтын Дүримые эбдэлгын баримтануудай дайралдаhан тушаа ажалшадай депутадуудай Прибайкальска аймагай Соведэй, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. Е. Хорунай анхаралые хандуулха.

2. РСФСР-эй, БурАССР-эй Верховно Соведүүдэй, нютагай Соведүүдэй hунгалтада бэлдэхэ хүдэлмэриие hунгалтын Дүримүүдтэй нарин тааралдуулжа ябуулха, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд болон hунгуулиин комиссинуудта бодото туhаламжа үзүүлхэ.

3. Ажалшадай депутадуудай Прибайкальска аймагай Соведэй гүйсэдкомдо иигэжэ дурадхаха:

бүхы hунгагшадые списогтэ [...]hон, үгы тухайгаа өөhэдэйнь ша[...]ха ябадал хангаха;

hунгуулиин участогуудые [...]галта тухай ном литератур[...] харуулан ойлгуулха хэрэгсэл[...] дээр хангаха, аймагай Соведэй [...]сэдкомтой хэлхеэ холбоотой бо[...]хо, түлеэ залhаар, гэрэлтүүл[...] хангаха;

февралиин 25 болотор hун[...]лиин участогуудай гэр байра[...]дые гүйсэд түхеэрэлгээр ханга[...] hунгуулиин участогуудай ко[...]синуудта hунгалтын үдэр хэхэ а[...] тухайнь, hунгуулиин бюллетень[...]дые үгэхэ тухай, голосуудые [...]лохо, hунгалтын протоколнууд[...] бэшэхэ тухай заабари үгэхэ;

hунгуулиин участогууд болон [...]ведүүдэй гүйсэдкомуудта hун[...]лиин документнүүдые тон нарин[...] хадагалуулха.

КПСС-эй XXI съездын шиидх[...]ринүүдые, РСФСР-эй, Буря[...] АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, [...]тагай Соведүүдтэ hунгаха Д[...]мүүдые ажалшадта ойлгуу[...] коммунистнууд болон партийна[...]шэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидат[...]дай түлөө агитаци хэхэ хэрэ[...] культурно-гэгээрэлэй эмхи зур[...]нуудые hайнаар хабаадуулха;

арад зониие эд бараагаар ха[...]ха худалдаа наймаанай органи[...]цинууд болон ниитын эдеэ хоо[...] предприятинуудай хүдэлмэри[...] шалгажа байха.

4. Депутадта кандидадуудай h[...]гагшадтаяа уулзалгые эмхидх[...] талаар үргэн ехэ хүдэлмэри хэх[...]нь Прибайкальска аймагай Сове[...] гүйсэдкомые уялгалха, советскэ [...]ганууdай хүдэлмэридэ дайралда[...] дутуу дундануудые элирүүлхэ, [...]лаанууд дээгүүр hунгагшадай хэ[...]hэн захяа, дурадхал, шүүмжэ[...] ажаглалтануудые хараадаа [...]

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө

Гүрэндөө нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ мяха худалдахабди

гэжэ Иволгын аймагай „Коммунизм" колхозойхид тоосоото суглаан дээрээ шиидхээ

...ШЭНЭ ХҮСЭТЭЙГӨӨР ХҮДЭЛХЭ

Колхозно байгуулалтые хүгжөө... тушаа абтаһан хэмжээнүүдэй, ху... ажахын продуктнуудые бэлэдхэ... гуримые хубилгажа, тэрэнэй үнэ... үгые үргэһэнэй, мүн колхознигуу... эдэбхитэйгээр хүдэлһэнэй ...аар 1958 ондо нилээд амжалта... туйлагдаа. Эбэртэ малай тоо ...процент, хонидой—20 процент, ...оридой—3,5 процент олошор... байха юм. Урда жэлэйхиһээ ...00 центнер ехэ һүн һаагдаа, 114 ...нтнер ехэ нооһон хайшалагдаа, ...00 центнер мяха ехээр абтаа. Хоёр... үлүү дахин ехэ овощь, үбһэ ...уулагдаһан байна. Эдэ бүгэдын ...аар колхозой мүнгэн олзо доход ...миллион 231 мянган түхэригтэ хү... гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ ...ёр миллион шахуу түхэригөөр ...шэлээ. Тиигэжэ колхознигуудай ...алта үдэр бүридэ 6,1 түхэриг ...нгэ хубааха арга олгогдоо.

Колхозой түрүү һаалишад Нор...маа Пурбуева, Раднажап Гар...ева гэгшэд үнеэн бүриһөө хоёр ...нга гаран литр һү һаагаа. Мал ...уулагшад Пурбо Самбаевай, ...нзаракца Гемниновэй, Д. Сан...евай оролдосотой һайнаар ажал...һанай ашаар гүрэндэ гол түлэб ...рган, эрхим тарган мал тушааг...да.

Хонидой тоо толгой олошоруул..., ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ та...ар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Ар...лиин түрүү хонишод 100 эхэ хо...н бүриһөө зуу холо гаран хурьга ...аа. Жэшээнь, Николай Пурбуев ...1 хурьга, Пурбо Чимитов—107, ...нзаракца Самбаев—113 хурьга ...лжа түлжүүлээ. Мүн энэ жэлдэ... артелиин олон хонишод 100 хо...н бүриһөө 120—130 хурьга абаха ...ратай. Тиигэжэ байгша ондо хо...ойнгоо тоое 15200 толгойдо хүр...гэжэ, гүрэндөө нёдондонойхиһоо ...ёр дахин ехэ хониной мяха ху...алдаха аргатай болохо байнабди. ...Нүүлэй жэлнүүдтэ хонидой үүл...ар эрид һайжаржа, гүрэндэ гол ...лэб нарин, нарибтар нооһо ту...агдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ ганса... нооһо гүрэндэ худалдажа, 1,5 ...миллион түхэригэй олзо оруулаг...даа. Манай түрүү хонишод Д. Бад...аевай отарынхид хонин бүриһөө ...дунда зэргээр 5 килограмм нооһо ...хайшалаа. Г. Ж. Санжиевай ота...рынхид түлгэн хониной тус бүриһөө ...5 килограмм нооһо абаа. Н. Пур...буевай отарын эхэ хонин бүриһөө ...килограмм нооһон хайшалагдаа.

Мүнөө үедэ манай парти, прави...тельство орон дотороо мяха ехээр ...бадаг болохо тушаа шухала зо...рилгонуудые хараалаад байнхай. ...ын Рязаниин областиин хүдөө ...ажахын хүдэлмэрилэгшэд байгша ...до 3 дахин ехэ мяха гүрэндөө ху...далдаха гэһэн уялга абаад, үсэд ...нгаар ажаллажа эхилээ. Тэдэнэй ...эбхи үүсхэлые ороной бусад олон ...бласть, хизаарнууд дэмжэжэ ...байнхай. Тиигэжэ гүрэн дотор мя...а ехээр үйлэдбэрилхэ тушаа со...циалистическэ мүрысөөн үргэн да...лайсатайгаар дэлгэрбэ. Энэ патриотическа үүсхэлые дэмжэхэ зуураа **манай колхозой гэшүүд байгша ондо гүрэндөө нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ мяха худалдаха гэһэн социалистическэ уялга абаа.** Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ 1480 центнер мяха гүрэндэ худалдаһан байбал, мүнөө жэлдэ 3000 центнер мяха тушааха зорилго табигдаа. Тэрэ тоодо 1431 центнер үхэрэй, 1350 центнер хониной, 330 центнер гахайн, 148 центнер шубуунай, 240 центнер мориной мяха абахаар хараалагдаа.

Хайшан гээд, ямар аргаар иимэ ехэ мяхан абтахаб гэхэдэ, нэн түрүүн адуу малай һубайралгые эрид усадхаха зорилготойбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ малһаа 112 тугал, 86,9 хурьган, 61 унаган, эхэ гахай бүриһөө 16 поршоонхо түлжүүлэгдээ һэн. Энээн дээрэһээ харахада үнеэд һубайрхаяа болёо. Тиимэһээ энэ жэлдэ хонидые һубайруулхагүй, зуун хонин бүриһөө адагынь 110 хурьга бүхы колхозоороо абаха зорилго табигдаба. Хэрбээ үнеэн бүриһөө тугал, хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ шадабал, 1959 ондо мяха абаха уялгаяа дүүргээд, хонидоо 19 процент, бодо малаа 5 процент, тэрэ тоодо үнеэдээ 19 процент, гахайе 75 процентээр, шубууе 28 процентээр олошоруулхабди.

Гадна малые бэлшээн, шахан таргалуулха хэрэг эрид һайжаруулагдаха байна. Зунай ногоон дээрэ малые үдэр, һүнигүй адуулжа, холын бэлшээриие һайса хэрэглэхэ гэжэ хэлсэгдээ. Мүн бэлшээн таргалуулагдаха малда таряа талханай зүйл нэмэжэ үгтэхэ юм. Тиигэжэ хашараг, буруунуудые дунда зэргээр 3 центнер шэгнүүртэй, хонидые—54 килограмм, гахайе—60 килограммһаа доошо бэшээр гүрэндэ тушааха гэжэ шиидээбди. Тиин гүрэндэ тушаагдаха мал бүхыдөө тарган, эрхим тарган байха зэргэтэй.

Адуу малай тоо толгойе олошоруулхын, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын тула элдэб зүйлэй тэжээл элбэг дэлбэгээр хэрэгтэй болохо юм. Тиимэһээ колхозой правлени, партийна эхин организаци гол анхаралаа энээндэ хандуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэды ган гасуур байбашье, сабшалангаа оролдосотойгоор уһалһанай, наг шэбхээр үтэгжүүлһэнэй эсэстэ урда жэлээхиһээ хоёрһоо үлүү дахин ехэ үбһэ абтаа һэн. Сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер һайн шанартай үбһэн хуряагдаа. Байгша ондо сабшалангай уһалалга, үтэгжүүлгэ бүри һайжаруулжа, 2200 гектар сабшалангайнгаа га бүриһөө 15 центнер ургаса абаха гэжэ тэмсэнэбди. Илангаяа сабшалангай газарые сэбэрлэхэ, уһалууриин канава, һубагуудые һайнаар заһабарилха хэрэгтэ мүнгэн зөөри нилээд ехэ гаргашалхаар хараалагдана. 100 гектар дээрэ сабшалангай бургааһа, шугы сэбэрлэгдэхэ. Канава, һубагуудаа заһабарилжа, бүхы сабшалангаа уһалагдадаг болгохо хүсэлэнтэйбди. Байгша ондо адагынь 100 гектар сабшалан наг шэбхээр үтэгжүүлэгдэхэ, тэндэ 1500 тонно шэбхэн гаргагдаха юм. Гадна бүхы сабшалангаа модо, шулуунһаа сэбэрлэхэбди. Эдэ бүхы хүдэлмэриие ударидаха эрхим һайн луговодууд бии. Тэдэнэй дунда Наван Пурбуев, Д. Н. Дабацыренов, Будажап Дашиев онсо шалгарна.

Адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула үбһэнһөө гадна, шэмэтэ тэжээл, силос, таряа талханай зүйл ехэ хэрэгтэй болоно. Ушар иимэһээ колхозой правлени, партийна эхин организаци таряалангай ургасые ехэдхэхэ асуудалда баһал анхаралаа хандуулна. Мүнөө жэл орооһо таряае 2200 гектар дээрэ, кукурузые 200 гектарта, наран сэсэг 100 гектар, зелёнко 400—500 га, хартаабха 50 гектарта тариха түсэбтэйбди. Энээнээ тарихашье байхабди.

Таряалангай ургасые дээшэлүүлхын тула орооһо таряанай ехэнхи хубинь пар дээрэ, хэрээһэлүүлэн таригдаха. Шэниисэ, хара таряагаа майн 5, овёс, ячмениие майн 20 болотор тарижа дүүргэхэбди. Хуряалгын үедэ гээлтэ хоролтые багадхахын тула таряанай 70—80 процентые амяарлан харяаха гэжэ хэлсэгдээ. Кукуруза болон хартаабха эрхим болзорто, һайн газарта таригдаха. Тэндэ 2000 тонно наг шэбхэ, мүн 200 центнер минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаха юм. Кукуруза болон хартаабхые квадратно-гнездовой аргаар тарихабди. Кукурузын хойноһоо харууһалха механизированнэ агрегадууд эмхидхэгдээ.

Малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень ехэдхэхын тула малай һайн байра хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ энээн тушаа ехэ хүдэлмэри хэгдээ. 200 үнеэнэй байха типовой хоёр байра, тугалай байра, 500—500 хониной байха 5 байра шэнээр бүтээгдээ. Энэ жэлдэ бүри ехэ барилга хэгдэхэ. Тус бүридөө 600 хониной байха 4 байра, тугалай байра, тэжээл буйлуулха 3 кухни, 1000 шубуунай байра баригдаха юм. Гадна малшадта 10 гэр, нэгэ культбаза шэнээр баригдаха. Тиин малай байраһаа гадна автомашинын гараж, овощь хадагалха хоёр байра баригдаа һэн; трактор болон машинануудые табиха сарай, 100 тонно орооһо хадагалха склад болон бусад барилга хэгдэхээр хараалагдаа. Энэ ехэ хүдэлмэриие өөһэдынгөө хүсөөр бүтээһэн, бүтээхэшье байнабди. Барилга дээрэ Ринчин Намсараевай, Шарабан Батуевай болон бусад дархашуулай звенонууд барилгаша-техник нүхэр Хубисхал Тогмитовай ударидалгаар эрхим һайн дүнгүүдые туйлаа.

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэриие, манай орон дотор коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулха долоон жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ манай колхознигууд өөһэдынгөө хубитые оруулха байһаниинь дамжаггүй.

Д. Баирбиликтуев,
колхозой түрүүлэгшэ.

Түрүү малшад

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошо) 1958 ондо гахай бүриһөө 20 поршоонхо түлжүүлһэн **Очир Чойдоновна Найданова;** нёдондо 100 хонин бүриһөө 107 хурьга түлжүүлһэн **Пурбо Чимитов;** нугаһа, галуу олоор үсхэжэ, шубуунай мяха ехээр абаха гэжэ шиидэһэн **Бутыд Пурбуевна Жигжитова;** колхозой түрүү һаалишан **Цындэ Бимбаевна Галданова.**
А Борнсовай фотонууд.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨН ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРНЭ

Түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ манай артелиин гэшүүд улам оролдосотойгоор хүдэлжэ, шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаа. Тиихэдээ гол анхаралаа мяха, һү, нооһо, овощь абалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хандуулна.

1959 ондо — долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ эрид хубилалта туйлахаар колхознигууднай зоригжонхой. Илангаяа мяха абалгые ехээр дээшэлүүлжэ, байгша ондо гүрэндөө нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ мяха худалдаха гэһэн уялга абтаа. Мүн ехэ уялгануудые манай һаалишад, хонишод абана. Энэ бүхы уялгануудай дүүргэгдээд байхада, колхознай эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 26 центнер мяха, 72,3 центнер һү, 341 килограмм нооһо, орооһо таряанай 100 гектар бүридэ 5450 үндэгэ абаха юм.

Эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэй гэжэ мэдэнэбди. Тиимэл хадань колхозой правлени, партийна бюро гүүртэ, отарануудай байдалые саг үргэлжэ шалгажа, дутагдалнуудыень элирүүлжэ, тэрэниие усадхахын хойноһоо оролдоно. Һарадаа нэгэ дахин гүүртэ, отарануудай хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые согсолжо, түрүүшүүлдэ Улаан туг, вымпелнүүдые мүнгэн шантайгаар барюулна.

Үнгэрэгшэ январь һарада малаа үхэл гарзада оруулангүй, тамирыень муудуулангүй гараһан, үбһэ тэжээлээ арьбалһан гүүртэ, отарын хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаа. Һара соо үнеэн бүриһөө 135 литр һү һааһан, үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа байһан нүхэр Цыбикдашиевай хүтэлбэрилдэг гүүртынхидтэ дамжуулгын Улаан туг, 200 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа. Һаалишан Цындэ Галдановада Улаан вымпел, 50 түхэриг шан үгтөө. Буруунуудые һайнаар харууһалжа байһанайнгаа түлөө Бимба Гармаевай, Бальжан Пурбуевай гүүртынхид шагналда хүртөө. Мүн хонишод Николай Пурбуев, Даши Доржиев гэгшэд шагнагдаа.

Мал ажал дээрэ хүдэлжэ байһан коммунистнууд Бадмаханда Доржиева, Жигмит Добдонова, Султим Будаев болон бусад жэшээтэ һайнаар ажалладаг. Тиигэбэшье колхоздоо табяад коммунистнуудтай, дүшөөд комсомолнуудтай байбашье, тэдэнэймнай 30—40 процентнь лэ мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Энэ тон үсөөн гээшэ. Саашадаа энэ дутагдалаа усадхахын хойноһоо оролдохобди.

Мүнөө артелиин коммунистнууд, комсомолшууд, дүшөөд агитаторнууд КПСС-эй XXI съездын материалнуудые колхознигуудта тайлбарилан ойлгуулжа, тэдэниие шэнэ илалтада ударидажа байнхай. Гэхэтэй хамта, политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин дутагдалнууд үшөөл олон гээшэ. Гүүртэ, отаранууд дээгүүр улаан булан үсөөн, нэгэшье культбаза байхагүй. Тиимэһээ холын малшадта саг үргэлжэ кино харуулха, лекци, элидхэл хэхэ арга байхагүй. Байгша ондо энээн тушаа хэмжээ абтаха юм.

Н. Кокорин,
колхозой партийна
эхин организациин секретарь.

Уялгаяа дүүргэхэмнай найдамтай

Мүнөө жэл нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ мяха гүрэндөө тушааха гэһэн тодорхой уялга манай колхозой гэшүүд абанхай. Энээнээ дүүргэхын тула юу хэжэ, юу хэхэеэ байнабибди?

Нэн түрүүн январь һарада 35 толгой үхэр тус бүридөө 380 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаа. Мүнөө үедэ хүгшэрһэн, муу үнеэдые һүрэгһөө илгажа, нэмэлтэ тэжээл үгэжэ, байгша ондо мяханда тушаагдаха тусхай гүүртэ эмхидхэжэ эхилээбди. Энэ хүдэлмэри апрель һарада дүүргэгдэхэ юм. Мүн буруунуудай тамирые алдахагүй гэжэ оролдонобди. Һулархаяа һанаһан буруунуудта һайхан үбһэнһөө гадна, таряа талханай зүйл нэмэжэ үгтэнэ.

Апрель һарада бэлшээн таргалуулагдаха гүүртэ, отарануудые сүм эмхидхэхэ, бэлшээри һайнтай газарнуудта, Үлэнтэ, Хайшан гэхэ мэтэ бэлшээридэ абаашажа адуулха байнабди. Иимэ гүүртэ, отарын мал адуулагшадаар эрхим хүнүүд табигдаха. Тиимэ дүй дүршэл ехэтэй мал адуулагшад манда олон. Жэшээнь, мал адуулагша Банзаракца Гемнинов үнгэрһэн зундаа 130-аад буруу, хашарагуудые адуулжа, үдэртөө тэдэнэйнгээ шэгнүүрые дунда зэргээр 870 граммаар нэмээгээ һэн. Һайн хүдэлһэнэйнгөө түлөө нүхэр Гемнинов ехэхэн нэмэри түлбэридэ хүртөө.

КПСС-эй гэшүүн Жигмит Добдонова 128 буруу, хашарагуудые харууһалха зуураа, үдэртөө дунда зэргээр мүн лэ 800 гаран граммаар тус бүриинь шэгнүүрые нэмээгээ.

Байгша ондо бэлшээн таргалуулагдаха 6 гүүртэ, 2 отара эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тэндээ эдэ мэтэ бэрхэ малшадаа табиха байнабди.

Мяха абалгаяа дээшэлүүлхын хажуугаар, һү ехээр һааха зорилго табигдана. Манай колхоз һү һаалгаар түрүү ажахынуудһаа нилээд гээгдэжэ ябана. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1365 литр һүн һаагдаа. Энэмнай 1953 онтой сасуулбал 2,5 дахин ехэ юм. Теэд энээгээр һанаагаа амарнагүйбди. Мүнөө жэл үнеэн бүриһөө 1800 литр, үүлтэртэ үнеэдэй фермын үнеэн бүриһөө 2770 литр һү һааха зорилго табигдаа. Энэ уялгаяа дүүргэхын тула хэмжээ абажа эхилээбди. Нютагай үүлтэрэй үнеэдэйнгээ дундаһаа һү ехэтэйнүүдыень шэлэжэ, тусхай гүүртэ эмхидхэжэ эхилэгдээ. Мүнөө тиимэ 30 үнеэн илгагдаад, уяада табигдаад, тусхай рационоор эдеэлүүлэгдэжэ байнхай. Мүнөө эдэ үнеэдэй тус бүриһөө үдэртөө пүүд шахуу һүн һаагдана. Тиихэдээ үнеэн бүхэндэ үдэртөө дунда зэргээр 10 килограмм үбһэн, 3, 8 килограмм таряа талханай зүйл, 16 килограмм силос, 12 килограмм бардаа үгтэнэ. Энэнь бүхыдөө тэжээлэй 11 единицэ болоно.

Һү ехэтэй үнеэдые шэлэн илгажа, энэ жэлдэ үүлтэртэ фермын хажуугаар, үшөө нэгэ һайн гүүртэтэй болохобди.

Эбэртэ бодо малай үүлтэрые саашадаа түргэнөөр һайжаруулхын тула үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлжэ эхилээбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ табяад үнеэн үрэжүүлэгдэһэн байбал, мүнөө жэл хоёр гүүртын үнеэд үрэжүүлэгдэхэ юм.

Мяха, һү, нооһо ехээр абадаг болохын тула жэлһээ жэлдэ эхэ малай тоо олон болгохо гэжэ оролдонобди. Байгша ондо 600 үнеэтэй, 5600 эхэ хонитой, 50 эхэ гахайтай болохобди.

Иигэжэ манай малшад парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо харюусана. Уялгаяа дүүргэхэмнай лабтай.

Б. Дабацыренов,
колхозой зоотехник.

Колхознигуудай дурадхалнууд

(Артелиин тоосоото суглаанһаа)

...һаяхан колхо...ой центр Баянгол ...сондо ажахын ...лэй дүн хэлсэхэ хамтын суглаан ...хитэйгээр боложо үнгэрөө. Суг...лаан дээрэ колхозой түрүүлэгшэ, ...рядай АССР-эй Верховно Сове...й депутадта кандидат нүхэр ...аирбиликтуев тоосоото элидхэл ...һэн байна. Удаань 13 хүн үгэ хэ...лээ.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд ...үнгэрэгшэ жэлэйнгээ дүнгүүдые ...үүмжэлхы ёһоор шэнжэлжэ, ажал ...дэлмэридөө бии байһан дута...гдалнуудые эзэн янзаар элирүүлжэ, ...айгша ондо хэхэ бүтээхэ юумэеэ ...одорхойлоо. Тиихэ зуураа тэдэнэр ...парти, правительствын анхарал ...оролдолгын хүсөөр ажахыгаа хүг...жөөхэ, ямар ехэ арга боломжотой ...болоһондоо баяр хүргэжэ, түүхэтэ ...долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ бү...хы хүсэеэ элсүүлжэ, мяха, һү, нооһо ехээр абаха тухайгаа нэгэн һа...налтайгаар мэдүүлээ.

ХОНИШОН ДАША ДОРЖИЕВАЙ ҮГЭҺӨӨ

Колхозой ажахые зүбөөр удари...дахын тула һайн түрүүлэгшэ хэ...рэгтэй гэжэ партиимнай ЦК тон зүб ...хэлээ. Энээнһээ урда тээ, табан жэ...лэй туршада байһан хоёр түрүү...лэгшэнэр, илангаяа нүхэр Марков ...миин лэ саг үнгэргөөд, салин абаад. ...һуугаа гээшэ. Тэрэ «хүтэлбэрилэг...шэ» колхозой ажалые хойно та...бяад, хубиингаа ажалые урдаа ба...рьяад ябадаг хүнүүдтэй, архиншад...тай эрид шангаар тэмсэжэ шадаа...гүй. Колхозой ажал хүдэлмэриие ...муса мэдэхэ һэн туладаа тэдэнэр ...артелиимнай хүгжэлтые хэдэн жэ...лээр гэдэргэ татаа. Имагтал тэдэ...нэрэй зэмээр олохон малшаднай ...хахатай хүнэй даарахаар, шэхэб...шэтэй хүнэй шэшэрхээр» хүйтэн гэртэ байна. Эдэ бүгэдэһөө колхознигуудай ажалай журам тон һула болоһон байгаа.

Харин 1958 оной май һарада нүхэр Баирбиликтуевые түрүүлэгшээр һунгажа, артельнай ёһотой хүтэлбэрилэгшээе олоо гээшэ. Энэ сагһаа хойшо артелиин хүдэлмэри тад ондоогоор ябажа эхилээ. Энэ үедэ табан жэл соо хэгдээгүй юумэ хэгдээ. Колхознай өөһэдынгөө хүсөөр айхабтар ехэ барилга хээ. Энэ жэлдэ бүри ехэ барилга хэхээр хараалһна. Илангаяа малшадта гэр байра олоор баригдаха байһаниинь зүб.

Теэд колхозой түрүүлэгшэһээ гадна, эдэбхитэй һайн бригадирнууд, фермые даагшад хэрэгтэй. Зоотехник Соли Цырендоржиева хониной фермые даажа байхадаа ажалдаа үнэн сэхээр хандана, хонишодой эрилтые хангаха, тэдээндэ туһалха гэжэ оролдодог. Хойрог, архинша хүнүүдтэй тэмсэдэг. Тиин 2-дохи бригадын бригадир байһан нүхэр Раднаев тушаалдаа хойрогоор хандажа, саг үргэлжэ архи намнажа ябаһаар ажалһаа тон зүб сүлөөлэгдөө. Артелиингээ ажахые хүгжөөхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула ёһотой һайнаар хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй.

МТФ-е ДААГША П. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ ҮГЭҺӨӨ

Гүрэн дотороо мяха ехээр абаха зорилгын табигдаад байхада манай колхоз байгша ондо хоёр дахин ехэ мяха худалдаха зорилго табина. Тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ эбэртэ бодо малай фермэ дээрэ хүдэлжэ байһан малшад гол үүргэ дүүргэхэ юм.

Мүнөө жэлдэ 477 толгой бодо малые адагынь 3—3 центнер шэгнүүртэй болгожо, гүрэндэ худалдаха зорилготойбди. Бэлшээн таргалуулагдаха малнуудай тусхай гурбан гүүртэ эмхидхэгдэжэ, Оронго голой эхи өөдэ, ойн соорхойн һайн бэлшээриие дахажа адуулха арга бии. Энэ баргатай хэрэг бэшэ. Малые зунай зүлгэ ногоон дээрэ түхэреэн сүүдхэ соо адуулжа шадаха хэрэгтэй. Малые түргэнөөр таргалуулхын тула ногооной урда тээ тэдэндэ шадаал һаа таряа талханай зүйл эдюулхые оролдохобди. Холын бэлшээридэ малаа абаашажа таргалуулха хүсэлэнтэй байһанаа малшан Лубсанцырен Санжиев мэдүүлээ. Энэ малшан саһанай хайлахатай сасуу малтаяа нүүхэ юм.

Хадын орой өөдэ хараад байхадамнай мяхан унажа ерэхэгүй гэжэ манай малшад мэдэнэ. Тиимэһээ тэдэнэр малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ, үхэл гарза гаргахагүй гэжэ оролдоно.

КОЛХОЗНИК НҮХЭР ТОРГАШИНАЙ ҮГЭҺӨӨ

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл дотор ойрын жэлнүүдтэ колхозуудта ажалай бүтээсые 2 дахин ехэдхэхэ зорилго табигдаа. Хайшан гээд энэ туйлагдахаб гэхэдэ, нэн түрүүн ажал ехэтэй хүдэлмэриие али болохоор оньһожоруулха хэрэгтэй. Энээн тушаа оролдолго бага гаргагдана. Колхознай городһоо электрын хүсэ абана. Теэд тэрэмнай хүдэлмэридэ тон бага хэрэглэгдэнэ. Энээндэ анхарал ехээр табиха саг ерээ.

Гэхэтэй хамта, ажалай нормо болон түлөөһые үшөө һайнаар гуримшуулха шухала. Байгша ондо колхознигуудай хэһэн ажалые мүнгөөр сэхэ түлэдэг болохо арга бии гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, колхозоймнай олзо доход бүхыдөө тооной мал ажалһаа ороно. Тиимэһээ олзо доходнай тогтууритай байна бшуу.

Малай эмнэлгын хүдэлмэриие һайжаруулхын тула тусхай ветлечебницэ бариха хэрэгтэй болоо гэжэ һанагдана.

КОЛХОЗНИК НҮХЭР КОКОРИНОЙ ҮГЭҺӨӨ

Артелиин ажахые бэхижүүлхэ, колхознигуудай ажалай журамые улам һайжаруулхын тула бригадя, фермэ дээрэ тоо бүридхэлые нягта һайн болгохо ёһотойбди. Манай бригадада хүдэлдэг учетчик нүхэр Пузырев ажалдаа хойрогоор хандажа, үбһэ хуряалгын үедэ олохон хүнэй хэһэн ажалые тоолонгүй орхижорхёо. Тоо бүридхэгшэд халуун хүдэлмэриин үедэ ажал хүдэлмэридэ туһалалсаха ёһотой.

**
*

Үгэ хэлэлгын һүүлээр 1959 ондо артелиингээ ажахые хүгжөөхэ талаар тодорхой социалистическэ уялга абтаа.

Б. Гылыков,
манай тусхай корр.

Тоо, баримтанууд

✦ Колхозой мүнгэн олзо доход 1957 ондо 2.299 мянган түхэриг байһанаа үнгэрэгшэ жэлдэ 4.230.928 түхэригтэ хүрөө. Тэрэ тоодо газар таряалангай һалбариһаа 625.604 түхэриг (огородһоо 593.656 түхэриг), мал ажалһаа 3.534.172 түхэриг абтаа.

✦ Мал ажалһаа ороһон олзын 2.018.760 түхэригынь нооһонһоо, 1.198.000 түхэриг—мяха тушаалгаһаа, 662.996 түхэриг һү худалдаһанһаа ороһон байха юм.

✦ 1957 ондо үнеэн бүриһөө 1030 литр һү, хонин бүриһөө 3,08 килограмм нооһо, тахяа бүриһөө 56 үндэгэ абтаһан байбал, 1958 ондо үнеэн бүриһөө 1365 литр һүн һаагдаа, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһон хайшалагдаа, тахяа бүриһөө 57 үндэгэн абтаа.

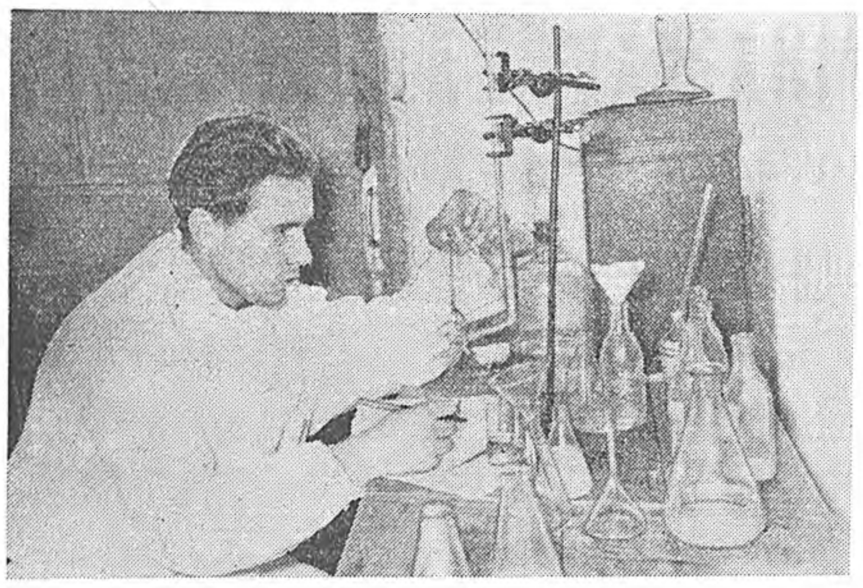
✦ Урда жэлдэ колхозник бүхэн дунда зэргээр 482 ажалта үдэр олоһон байбал, нёдондо —540 ажалта үдэр олоо. Артелиин табяад айл ажалта үдэртөө арба гаран мянган түхэриг тус бүридөө абаа. Колхозник Даба Бальжиевай бүлэ—14847 түхэриг, Пурбо Самбаевай—14389 түхэриг, Николай Пурбуевай—13200, Цыремпил Раднаевай—13743 түхэриг абаа гэхэ мэтэ. Байгша ондо энэ колхоз мүнгэн олзо доходоо 5,5 миллион түхэригтэ хүргэжэ, ажалта үдэр бүридөө 8 түхэриг хубаахын түлөө тэмсэжэ эхилээ.

✦ 1958 ондо наһатай болоһон колхознигуудтаа эгээн түрүүшынхеэ пенси үгэхэ гэжэ шиидээд, тэрээндэ 55 мянган түхэриг гаргашалаа.

✦ Үнгэрэгшэ жэлдэ 595 мянган түхэригтэ трактор, комбайн болон бусад машинануудые гүрэнһөө худалдажа абаад, тэрэнэйнгээ 152 мянган түхэригыень түлөө.

Техникын колхозой мэдэлдэ ороходо тракторай хэһэн хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэн химдараа. Хэрбээ урдань нэгэ гектар (условно хахалалга) 30 түхэриг байһан һаа, нёдондо тэрэнь 28 түхэригтөө ороо.

СТУДЕНТНЭРЭЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ тухай, СССР дотор арадай гэгээрэлэй хэрэгые саашадань хүгжөөхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин баталһан Хуулиие совет студентнэр бүхы арадтаяа хамта угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа. Дээдэ, дунда һургуулинуудтахи һуралсалые үйлэдбэритэй холбохо тодорхой заабари энэ Хуули соо үгтэнхэй. Жэшээлхэдэ, хүдөөдэхи һуралсалые ажал хүдэлмэритэй холбоходоо, жэлэй дүрбэн сагта хэгдэдэг хүдэлмэриие хараада абаха ёһотой гэжэ тэндэ тон зүбөөр заагдана. Томо совхозуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн хүдөө ажахын институдай студентнэр һуралсалаа программын ёһоор ябуулхатаяа хамта, һуралсалай ажахыдахи хамаг бүхы хүдэлмэриие өөһэдынгөө хүсөөр хэхэ ёһотой болоно.

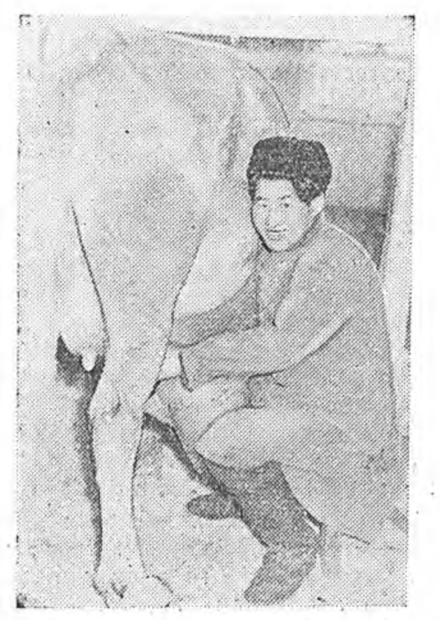
Мүнөө Бурядай зооветеринарна институдай профессорнууд—багшанарай, студентнэрэй коллектив хүдэлмэреэ хубилган шэнэдхэжэ эхилээ. Нютагайнгаа байдалтай тааралдуулан, хүдөө ажахын дээдэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ зорилго урдаа табинхай. Һуралсалаа үндэһөөрнь шэнэдхэн табижа, үйлэдбэритэй нягтаар холбохоһоо ондоо шухала зорилго мүнөө манай урда байнагүй гээшэ.

Туршалга-һуралсалайнгаа ажахые улам үргэдхэжэ, студентнэрые үйлэдбэритэй һайн танилсуулха хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд — ветеринарна врач, зоотехник, агроном гээшэ хабар-зунай, намар-үбэлэй үедэ хэгдэдэг хүдөө ажахын хүдэлмэритэй һайса танилсаһан байха зэргэтэй бшуу. Тиигэжэ жэлэй дүрбэн сагта хэгдэдэг хүдэлмэриие студент бүхэн мэдэхэ, шадаха ёһотой.

Гэхэ зуура манай студентнэр мииш зунайнгаа амаралтын үедэ хүдөө ажахын үйлэдбэритэй танилсаһан нэрэ зүүдэг байгаа. Тиимэһээ зундаа хэгдэдэг хүдэлмэритэй танилсабашье, хабар-үбэлдөө хэгдэдэг ажал хүдэлмэритэй оройдоошье танилсангүй үнгэршэнэбди. Тэрээнһээ гадна хүдөө ажахын мүнөөнэй орёо оньһото техникэ шудалха саг олдодоггүй, зунай сагта поли дээрэ ажаллажа байһан комбайн, трактор болон бусад машинануудай дүрсыень лэ хараад үнгэрнэбди.

Хэнэйшье мэдэһээр, намар-үбэлдөө хүдөө ажахыда элдэб олон хүдэлмэри хэгдэдэг. Үбэл-хабарай үедэ, жэшээнь, үтэгжүүлгэ бэлэдхэгдэдэг, тэрэниие газарай хүрьһэндэ оруулдаг, складай байрануудта дизинфекци хэгдэдэг байна. Мүн аргал шэбхэ гэхэ мэтын үтэгжүүлгые гэд-

хээн халаажа, тарилгын талмай дээгүүр тараадаг. Эдээндэ студент бүхэн, илангаяа агрономическа факультедэй һурагшад заатагүй хабаадаха зэргэтэй болоно.

Һаяар манай институдай зоотехническэ факультедэй гурбадахи курсын студентнэр республикын колхозууд болон совхозуудаар хонидой олоороо хурьгалжа эхилхэдэ сакманщигууд болоно, малшадта туһалхын тула 40 үдэрөөр ошохонь. Тэрэшэлэн тарилгын эхилхэтэй хамта Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо студентнэрһээ бүридэһэн комплексно бригада эмхидхэжэ, хүдөө ажахытай ёһотоор танилсаха байнабди.

Мүнөө манай студентнэр бүлэг бүлэгөөрөө хубааржа, үйлэдбэри дээрэ ажалладаг болоо. Нэгэ бүлэгэйнь хара ажал хэжэ байхада, нүгөөдэ бүлэгынь хэшээлээ үргэлжэлүүлхэ юм. Мал ажалда хабаадахадаа зарим урогоо гээһэн байбал, нүхэдэйнгөө туһаламжаар, багшынгаа заабари, хүтэлбэри доро өөрөө хүсэлдүүлхэ аргатай. Тиихэдэ лабораторно-шэнжэлгын, туршалгын хүдэлмэриие баһал ээлжээгээр хэхэ болонобди.

Мүнөө институдай туршалгын ажахы тусхай совхозтой хамтаржа, ажалаа улам һайжаруулна Гансахан республика соомнай бэшэ, мүн ондоошье нютагуудаар алдартай болоһон түрүү һаалишад Зоя Кожевникова, Александра Усова гэгшэд эндэ ажалладаг. Тэдэнэр 1958 ондо үнеэн бүриһөө 5—5 мянган литр һү һаагаа.

Институдай багша Нурминскиин зохёоһон түхеэрэлгөөр үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалдаг болоо һэмди. Энээниие Бурядай АССР-эй үрэ-жэмэстэ станциин, Онохойн туршалгын станциин коллективүүд халан абаад, нилээд ехэ амжалта туйлажа эхилээ.

Манай институдай студентнэр орон доторoo үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха асари ехэ программа хараалһан КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэриие бэелүүлжэ шадаха эрдэмтэй кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ хамаг бүхы анхарал оролдолгоо, хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ творческо үүсхэлтэйгээр зорюулхань лабтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошо) 1. Зоотехническэ факультедэй III курсын студент Михаил Анисимов лаборатори соо хүдэлжэ байна. 2. «Үнеэ һаажа һуранхайб даа»,— гэжэ зоофагай II курсын студент Ворошил Елбоев хүхинэ. 3. «Малшан болонхойб»,—гэжэ ветфагай II курсын студент Амоголон Цыбанов хэлэнэ.

Н. Дамбаев,
Бурядай зооветинститудай III курсын студент.

ХИЛЫН СААНАҺАА

КНДР-тэ КПСС-эй XXI съездын материалнуудые шудална

ПХЕНЬЯН, февралиин 9. (ТАСС). Корейн телеграфна центральна агентствын дамжуулһанай ёһоор, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездын материалнууд Корейн хүн зоной дунда үргэнөөр тайлбарилагдана. Долоон жэлэй турша соо Советскэ Союзай экономикын хэр зэргээр хүгжэхэ байһые харуулһан таблицануудтай стенднүүд заводуудта, предприятинуудта, эмхи зургаануудта, һургуулинуудта, байрын кварталнуудта табигдаһан байна. КПСС-эй XXI съездын хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхын тулада бүхы орон дотор суглаанууд болоно.

КПСС-эй XXI съездын хүдэлмэриин дүнгүүдые ороной хэблэл үргэнөөр тайлбарилһаар.

Советскэ амгалан ёһоной үүсхэлые поляк болон немец арадууд һайшаана

БЕРЛИН, февралиин 10. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Польшын хилэ шадар байдаг ГДР-эй Слубица, Лубско, Горцово гэжэ һуурин газарнуудта немец болон поляк ажалшадай хани ёһоной уулзалганууд болоо. Польшын болон ГДР-эй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн, Слубицын ехэ зал соо нютагай хүн зон, Франкфурт-на-Одере городой ажалшадай түлөөлэгшэд митингдэ сугларaa. Германитай эбэй договор баталха тухай советскэ проектые ехээр дэмжэһэн тогтоол митингдэ хабаадагшад баталан абаһан байна.

Германиин милитаристнууд болон империалистнуудай һүжэрөөһэн дэлхэйн һүүлшын дайнай хүндэ хүшэр хойшолонгуудые поляк болон немец арадууд мартаагүй. Советскэ Союзай дурадхаһанай ёһоор Германитай эбэй договор баталаа һаа, Европодохи политическэ шахардуу шанга байдал һуларха, эб найрамдал улам бэхижэхэ, Одер-Нейссе дээгүүр гараһан хилэ ойроо хүртэшэгүй болохо һэн гэжэ бидэнэр батаар этигэнэбди. Тиихэтэй хамта Баруун Берлиние өөрын эрхэтэй, амгалан ёһоной город болгохо тухай дурадхалые, Германиин хоёр гүрэнэй конфедераци байгуулха проектые бидэнэр хүсэдөөр дэмжэнэбди. Советскэ дурадхалые бэелүүлхын түлөө бидэнэр хамтадаа тэмсэхэбди гэжэ тангариглан найдуулнабди. Эдэ дурадхалнуудые бэелүүлгэ Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдалые хангаха байна гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Т. Петросян шатараар ороной чемпион болобо

ТБИЛИСИ, февралиин 10. (ТАСС). Шатарай бүхэсоюзна чемпионадай арба юһэдэхи түгэсхэлэй турта Корчной Петросян хоёр наадахадаа, хоридохи ябадалдаа тэнсэһэн байна.

Москвагай гроссмейстер Тигран Петросян шатараар СССР-эй чемпионой алтан медальда хүртөө.

Польшын арадай ажахын 1958 ондо хүгжэһэн дүнгүүд

ВАРШАВА, февралиин 10. (ТАСС). Польшын арадай ажахые 1958 ондо хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтэ тухай Гүрэнэй статистическэ управлениин мэдээсэлые Польшын хэблэл мүнөөдэр толилоо.

Национальна доходынь 1958 ондо 325 миллиард шахуу злотых болоһон байна. Энэ хадаа 1957 онойхидо орходоо 5,6 процентээр ехэ болоно. Национальна олзо доходой 69 процентнь арадай ажахын ниитын секторһээ ороһон байха юм.

Промышленна (гүрэнэй мэдэлэй) үйлэдбэриин түсэб 103 процент дүүргэгдээ. 1957 онойхитой сасуулбал, промышленна үйлэдбэри ниитэ дээрээ 9,5 процентээр, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые тээлгэ—8,8 процентээр, хэрэг[illegible] эд бараа үйлэдбэрилгэ—10,2 [illegible]центээр нэмэһэн байна.

Хүдөө ажахын бүхы продукци[illegible] онойхидо орходоо 3 шахуу про[illegible]тээр нэмээ. Ороһото дүрбэн го[illegible]гамалнуудай ургаса дунда зэр[illegible] гектар бүриһөө 14,8 центнер [illegible]һон байна. Дүрбэн гол урга[illegible]нуудһаа хамта дээрээ 13,5 мил[illegible] тонно ороһо тарян абтаа.

Арадай ажахын капитальна[illegible] дэлмэридэ 1958 ондо 67,5 милл[illegible] злотых һомологдоо. Энэнь [illegible] онойхидо орходоо 8,1 процен[illegible] ехэ байна.

Чехословакиин Гүрэнэй статистическэ управлениин мэдээсэл

ПРАГА, февралиин 10. (ТАСС). Чехословакиин арадай ажахые 1958 ондо хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай мэдээсэлые Чехословакиин Гүрэнэй статистическэ управлени толилоо гэжэ Чехословакиин телеграфна агентство дамжуулна.

Мэдээсэл соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Промышленна бүхы продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб 103 процент дүүргэгдээ. Промышленна үйлэдбэри 1958 ондо 1957 онойхидо орходоо 11,3 процентээр нэмэһэн байна. Тиихэдэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ 11,8 процентээр, үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйл[illegible]рилгэ —10,6 процентээр нэ[illegible] Ажалай бүтээсэ 7,4 процентээр [illegible]шэлһэн байна.

Чехословакида 1958 оной э[illegible] 12.140 хүдөө ажахын нэгэд[illegible] кооперативууд (ЕСХК) бии ба[illegible] тиихэдэ 1.050 кооперативынь [illegible]рэгшэ жэлдэ байгуулагдаа юм. [illegible] оной эсэстэ бүхы эдлүүриин [illegible]рай 77 процентнь социалистич[illegible] секторэй мэдэлдэ байгаа гэжэ [illegible]дээсэл соо заагдана.

1958 оной эсэстэ Чехословак[illegible] зоной тоо 13.518 мянган хүн б[illegible]һон байна.

Монголой арадай ажахын хүгжэлтэ

УЛАН-БАТОР, февралиин 10. (ТАСС). МНР-эй арадай ажахые 1958 ондо—гурбан жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлдэ хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлтын дүнгүүд тухай мэдээсэлые Монгол Арадай Республикын Центральна статистическэ управлени толилос.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахыда кооперативна хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ. 1958 оной эсэстэ орон дотор 694 хүдөө ажахын хамтарал бии байгаа. Тэдэндэ республикын малша арадай бүхы ажахынуудай 75 процентнь нэгэдэнхэй. Хүдөө ажахын хамтаралнууд малай тоо толгойе олошоруулха гүрэнэй түсэбые 104,1 процент, гүрэнэй ажахынууд—100,8 процент дүүргэһэн байна. Жэлэй турша соо орон дотор малай тоо 103.000 толгойгоор олон болоһон байна. Газар тарялан хүгжөөлгөөр горьтой амжалта туйлагдаа. Бүхы республика дотор [illegible] онойхидо орходоо 64 процен[illegible] ехэ ороһо тарян хуряагдажа [illegible]таһан байна.

1958 ондо Монголой гүрэнэй [illegible]лон кооперативна предприяти[illegible] 1957 онойхидо орходоо 16,1 [illegible]центээр ехэ промышленна эд б[illegible] бүтээжэ гаргаа.

Монголой хүн зоной байдал [illegible] ерэхэ тудам улам һайжарна. [illegible]лэй турша соо хүдэлмэришэд б[illegible] алба хаагшадай тоо 8 процен[illegible] олон болоо, салин хүлһэнэйнь [illegible] 8,6 процентээр нэмэһэн ба[illegible]

Элдэб һургуулинуудай һура[illegible]дай тоо үнгэрэгшэ жэлдэ ни[illegible] олон болоо, тэрэ тоодо дээдэ [illegible]гуулинуудай һурагшадай тоо [illegible] шахуу процентээр нэмэһэн ба[illegible] Больницанууд, хүүгэдэй садууд [illegible]лон яслинууд нилээд олон боло[illegible]

Алжиртахи байдал

ПАРИЖ, февралиин 10. (ТАСС). Алжиртахи дайн байлдаан нэгэшье үдэр замханагүй. Хуулита мэдээнэй ёһоор неделиин турша соо, февралиин 2-һоо 8 хүрэтэр, Алжирай восстани хэгшэдэй зүгһөө 604 хүн, Франциин 26 солдат алуулаа. Энэ үе соо Франциин авнациин самоледууд 2335 дахин ниидэлгэ хэжэ, ороной зарим районуудые бомбододог, буудадаг байгаа.

Алжир городтохи сэрэгэй трибунал Алжирай хоёр патриодуудые саазалан алаха гэһэн шиидхэ[illegible] гаргаа; тиихэдэ Алжирай 3 па[illegible]дуудые саазалан алаха гэһэн ш[illegible] хэбэри заочноор гаргагдаа.

Алжирай арадай национа[illegible] сүлөөрэлгын тэмсэлдэ талархан[illegible]жэ һэжэглэгдэһэн алжир үн[illegible] яһанай эрхэтэдые хашаха мү[illegible] ябадал Францида үргэлжэлү[illegible] дэһээр. Франс Пресс агентс[illegible] мэдээсэһэнэй ёһоор Страсбург[illegible]родой полици 20 алжир хүниие [illegible] гэлдэр арестовалаа.

Конкурсодо ерэһэн очеркнуудһаа

Нугаршагүй зориг

Ташар тосхонһоо баруулжаа 8 километр тухай ябаад байхада, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай фермэ гаража ерэхэ. Эндэ —Шулуута хадын бооридо, наруули тэгшэ газарта ямар нэгэн заводой корпус гэхээр мантан томо, хэдэн зуугаад үнеэдэй багтахаар шулуун байра тобойно. Хажуугаарнь—культбазын шэнэ байшан, ехэ сонхотой гэрнүүд.

Эндэ ерэн сасуугаа, фермые даагша Цыдыпдоржи Батуев гэдэг табяад наһатай, даруу хүнтэй танилсагдаа. Худаг дээрэһээ культбазада сэхэ ерэһэн хэбэртэй: хубсаһаниинь уһа мүльһэн болонхойшог.

— Фермынхидэйнгээ ажал хэрэг тухай хөөрыт,— гээд нүхэр Батуевта хандахада, шэрүүн хара һахалаа эмэрисэгээн, ойро зуура шэбшэн һуутараа, ханада хадаатай дамжуулгын Улаан туг тээшэ гэрэлтэй нюдөөр шэртээд, тобшо тэдыгээр хөөрэжэ оробо:

— Манай фермынхидэй олонхинь залуушуул, комсомолшууд юм. Тэдэмнай республикын һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг. Энэ жэлэй эхинһээ хэнэйнь хэды шэнээн һү һааһан тухай газетэнүүдтэ гаражал байдаг. Тэрээн тухай дахин хэлээдшье яалайб. Коммунистическэ ажалай фермэ болохын түлөө мүрысөөндэ һаяхан оролсоод, шэнэ уялгануудые абаабди. Малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, 1965 он болотор үнеэн бүриһөө жэлэй 5000 литр һү һаадаг болохо, тиихэтэй хамта түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ съездын хүндэлэлдэ үбэлэй 3 һара соо үнеэн бүриһөө 800 литр һү һааха һанаатайбди. Хэлэһэндээ хүрэхын тулада шармайхал байхабди. Юундэб гэхэдэ, бидэнэй дунда нугаршагүй зоригтой, ажалдаа коммунистическэ ёһоор хандадаг, үнэн зүрхэнһөө оролдодог хүнүүд олон. Жэшээнь, Пэлжид Жалсанова,— гээд мүнгэн гааһаяа гаргажа, тамхяа нэрэжэ эхилбэ.

***

Сэбэр халаад үмдэһэн, сагаан пулаадаа шаб гэтэр бооһон, дүүрэн шарайтай, гушаад гарамгай наһанай эхэнэрые республикын газетын түрүүшын хуудаһанда харабабди. Энэ залуу бурят эхэнэрэй намтарынь һонирхолтой.

Пэлжид Жалсанова Сэлэнгын аймагай Тамчын сомоной Ацула нютагта 1923 ондо түрэһэн юм. Түрэлхидынь «эрхые һуранхаар, бэрхые һурагты» гээд, ухибүүдтэ бага наһанһаань ажалай «амта» танюулдаг, гуримтайгаар хүмүүжүүлдэг байгаа. Пэлжидэйнгээ арбан табатай боломсоороо хамтын ажалда абьяастайгаар хабаадалсажа, ажабайдалай уужам, ута замые эхилһэндэ аба эжы хоёрынь хэды шэнээн баярлаа һааб!

1940 он. Хаа хаанагүй механизаторнуудай дутамаг байһан үе. Тамчын сомоной Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз 17-той Пэлжидые тракторис тнуудай курсада Сэлэнгын МТС эльгээбэ. Жалсанова механизатор болохо хүсэлтэй байһандаа орёо оньһото техникэ шудалаад, түрэл колхозоо бусаа һэн.

Уданшьегүй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн нэерээ. Пэлжидтэй суг хүдэлһэн нүхэдынь, бэрхэ тракторис тнууд сэрэгэй албанда абтаад, колхоздоо үлэһэн эхэнэрнүүд фронтынгоо хэрэглэлые бүрин хангалсаха гэжэ эрмэлзэн, үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, үсэд шангаар ажаллаба. «Дайнда мордоһон гурбан хүбүүнэй орондо ажалладаг болохомни»,— гэһэн бодол Пэлжидэй ойн ухаанда нэбтэрбэ. Хэлэһэн үгэ, хэһэн хэрэг хоёрынь алгасадаггүй байгаа. Хүнэй дутамаг, шахардуу сагта трактор «агтаараа» газар хахалхадаашье, тарилга, хадалга хэхэдээшье, үдэрэйнгоо даабари үлүүлэн дүүргэдэг болобо...

«Унаһан малгайгаа абангүй» хүдэлһөөр байтарнь, аяар дүрбэн жэл үнгэрһэн, дайншье дүүрэһэн байгаа. Пэлжид басаган Юрөө нютаг хадамда гаража, үүлтэртэ малай фермын һаалишан болоһон бэлэй.

Үнеэдые даажа абаһан үдэшэндөө Пэлжидэй үргэһэ нойр хүрэбэгүй. Элдэб юумэ бодоно. Мал харууһалха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Зунай ааяма халуунда, үбэлэй янгинама хүйтэндэ, хабар намарай хагсуутай үдэрнүүдтэшье малые шадамараар харууһалха хэрэгтэй. «Байза, үүлтэртэ малай фермын һаалишан байжа бираха гүб? Симментал үнеэдэй ашаг шэмыень жэлэй дүрбэн сагта бууруулхагүй, тэдэнээ элдэб үбшэнһөө һэргылхэ шухала. Хэды шэнээн шадабари, оролдолго, тэсэбэри хэрэгтэйб» гээд шэбшэнэ.

Пэлжид Бальчиновна бэрхэшээлэй тохёолдобошье, сухэрдэггүй, шэн зоригтой хүн. Ажалдаа диилдэжэ, уруу дуруу ябахыень харахагүйт.

— «Манай Пэлжид зорибондоо хүрэхэ, зууһанаа алдахагүй» гэжэ нүхэдынь хэлсэдэг һэн. Үнэхөөрөөшье фермынгээ түрүү һаалишадай дүй дүршэлые халан абажа, малай мэргэжэлтэдэй захяа заабариие бэелүүлхын тулада ехээр оролдоһон байгаа. Тэрээнэйнь аша үрэ хэдэн һара болоод тобойжо гараһан юм. Пэлжид тэрэ жэлэйнгээ эсэстэ һаамхай үнеэн бүриһөө 2000 литр һү, хойто жэлдэ үшөө 600-гаад литрээр дээшэ һү һаагаа һэн,

1951 он. Малай тэжээл дутамаг, хүндэхэн үбэлые һаалишад барагаар үнгэргөө һэн. Зундаа үүлтэртэ малай фермэ Бурин Хаан уулын үбэртэхи марса хужараар, зүлгэ ногоогоор, уһа умдаар элбэг Хүлэрэнтын талаар нүүдэг, тиихэдэ сүүдхэлжэ үнеэдээ адуулдаг, бэлшээри дээрэнь ошожо һаадаг байба. Үбһэ хуряалгын үедэ ээлжээгээр малаа манажа хонодог байгаа.

Тэрэ зун нэгэтэ иимэ ушар болоһон юм. Үдэшэлэн Пэлжид малаа адуулхаяа хээрэ гараһан байгаа ха. Һэбшээтэй һэрюундэ үнеэдэй ногоо зулгаахань элихэн. Хүлэрэнтын таладахи үбһэ ногоон морин ой сами шэрбэмэ үндэр болотороо ургаһхай, аятай һайхан үнэрынь хамар өөдэ сорьён хангалтажа байба. «Ямар тунга ногоон бэ! Шадажал адуулха байна»—гэжэ Пэлжид Бальчиновна һанаадхина. Тиигэжэ байтарнь, Юрөөгэй эхинһээ һалхин эшхэрэн үлсэжэ, ой тайгые хүүетэр хааятарнь хүдэлгөөд, мүшэтэ сэлмэг тэнгэриие түглэгэр хара үүлэнүүдээр бүглэжэрхибэ... Залинта аадар забдагүй шааяжа захалшоо. Нюдэ ялбама сахилгаан зуралзан, хангай дайдые агшан зуура гэрэлтүүлнэ. Пэлжидшье байгаалиин уур сухалда эсэргүүсэһэндэл морёо шаб байса шабхуурдаад, шэрүүн аадарта нюураа шэрбүүлэн хубсаһаа нэбтэ шобто сохюулан ябажа, үнеэдэйнгээ заримые жалга жаамын оёорһоо бушуухан гаргажа, доболиг газарта арай шамай суглуулжа үрьдэбэ. Аадарта тэнгэриин дорьбоотойгоор лажаганахада досоо хүйтэ даахаар. Тэсэд Пэлжид Бальчиновна аадарһаа айжа, үнеэдээ орхёод шэбээлхэ газар бэдэрээгүй, тэдэнһээ һалангүй һахиһан, бага һиирэг боломсоор байрадань асарһан байна.

Энэ мэтын ушар малшан хүндэ тохёолдожол байдаг ха юм даа!

***

...Үүрэй солбон гараадүй хэбэртэй. Фермын гэрнүүдэй сонхоор фонарьнуудай улаабтар шара гэрэл сасарна. Типовой шулуун байра соо шэмэтэ силосэй хоншуухан үнэр анхилна, зуугаад шахуу симментал үнеэд хибэдэһээ хибэжэ, садхалан юумэ таабайлдана. Сагаан халаадтай, сэбэр мэнэһэ баринхай Пэлжид Жалсанова, Долгоржап Цырендоржиева, Даридулма Будажапова, мүн Улан-Удын интернат-һургуули дүүргээд, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ерэһэн залуушуул Мария Аюшеева, Лиза Замураева, Майя Савинова түрүүтэй һаалишадай ажаллахань урматай.

Үнеэдые хүүесэ-бүүесэ һаахань, бамбагар сагаан хөөһэтэй һүнэй томо амһартанууд руу забда залигүй шааяса эюулэгдэхэнь дуулдана.

— Энэл даа, харагты! Манай фермын үнеэн бүхэн жэлдээ 3000 литр һү үгэдэг. Эгээл эрхим «Мимоза» үнеэнһээнь жэл соо 5000 литр һүн гарадаг. Шэргэхэгүй булагтал адли иимэ үнеэд олон даа,— гэжэ колхозой ахалагша зоотехник Бимба Цоктоев омогтойгоор дуугараад, Пэлжидэй һаажа байһан үнеэд тээшэ заана. Пэлжид ехээршье яаража тэбдэжэ байһан янзагүй. Зүгөөр үнеэдээ ехэл оншо онолтойгоор һаана.

«Гандуу халууншье һаань—гал хэрэгтэй, гайхама сэсэншье һаань—заабари зүбшэл хэрэгтэй» гэдэг арадай оньһон үгэ бии. Энээнһээ удхатай Пэлжид Жалсанова өөрынгөө һанамжые, хараһан үзэһэн бүхы дутагдалаа колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ гү, али мэргэжэлтэдтэ дуулгадаг, зүбшэн хэлсүүлдэг. Сугтаа ажаллажа байһан нүхэдтэеэ ажал хүдэлмэри, дүй дүршэл тухайдаа ходо хөөрэлдэдэг заншалтай.

Пэлжид Бальчиновнагай үнэн сэхэ оролдосотой ажалайнгаа түлөө абаһан хүндэлэлэй хэдэн грамота, үнэншэлгэнүүдые хаража һонирхобобди. Бага Алтан [illegible]ляар, 5 Бронзо медаляар шагнагда[illegible] Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй [illegible]зидиум нүхэр Жалсановагай габ[illegible] ажалые Хүндэлэлэй грамотаар тэм[illegible]һэн байна.

Пэлжид Москва ошожо, выставкэ[illegible] раһанаа, жэл бүри ажалай нэмэлтэ [illegible]һэ, шан абадагаа, колхозой мал[illegible] ажалые үндэрөөр сэгнэдэг, куль[illegible] эрилтыень һайнаар хангадаг туха[illegible] һонирхолтой тодоор хөөрэбэ.

— Пэлжит Бальчиновна, ажала[illegible] гол туйлалтануудай тоо, баримта [illegible] хойлон хэлэжэ үгыт.

— 1949 онһоо хойшо, юһэн [illegible] турша соо харууһалжа байһан үнеэ[illegible] 300 мянга шахуу литр һү һаажа, шаагааб. 1958 ондо үнеэн бүриһөө [illegible] литр һү һаагааб. Шэнэ жэлдэ хэхэ а[illegible]най бүри ехэ. 1959 ондо фермын [illegible] ажал оньһожоруулагдаха, тэжээл [illegible]луулдаг цех, дүүжэн харгы, оньһото [illegible]луури, бусад механизмууд хүдэлхэ. [illegible] жэлэй эхеэр фермын газаа досоогүй, [illegible]шадай гэр соогуур Ильичын ламп[illegible]нууд ялархань. Тиимэһээ шэнэ жэлдэ [illegible]ри ехэ амжалта туйлаха байһамнай [illegible]жаггүй. Түрэл партиингаа XXI съез[illegible] хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ [illegible]соод, үбэлэй 3 һара соо үнеэн бү[illegible] 800 литр һү һаахын тулада орол[illegible] байнаб.

Эрхим ажалаараа суурхаһан һаал[illegible] Пэлжид Бальчиновна Жалсанова хоё[illegible]лэй урда тээ Сэлэнгын аймагай Сов[illegible] депутатадаар һунгагдаа һэн. Нютага[illegible] зоной этигэл найдабари эрхим һа[illegible] дүүргэжэ, дахин аймагайнгаа Соведэ[illegible]путатта кандидат боложо, һунгуулиин [illegible]ширай 1-дэхи округһоо дэбжүүлэг[illegible] байна.

Сэлэнгэ. Юрөө. **Р. БАЛДАНО[illegible]**

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[illegible]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта— 24-74, писем трудящихся 40-49, отдел переводов; корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00961. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 478[illegible]